

Ember és gondolat
Ranschburg Jenő

Tarján Tamás
Templom az, ahol

Nyerges András
Vargas Llosa
nekünk, az idő
neki dolgozik

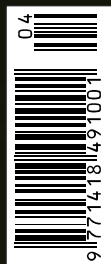
Írófaggató
Borbély Sándor

Kertész Ákos
Ha globalizáció,
legyen totális!

Interjú
Szálinger Balázssal
Pető Andreával
Lomb Katóval
Csányi Vilmossal

Akinek Karády Katalin nyitott ajtót
Beszélgetés **Hernádi Gyulával**

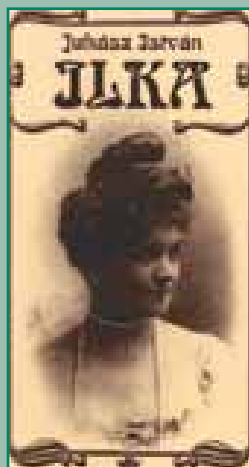
Fotó: Szabó J. Judit

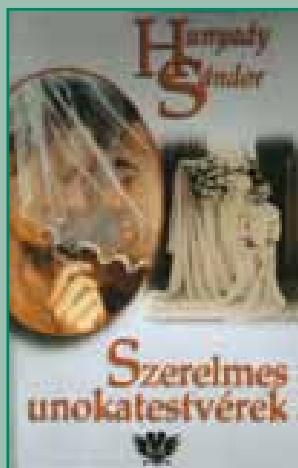
A tízéves K.u.K. Kiadó ajánlata

Tíz évvel ezelőtt jelent meg első könyvünk. Tíz év alatt mintegy kétszáz újdonsággal leptük meg az olvasóinkat. Íme, néhány az újabbak közül:

Juhász István: Ilka
102 oldal, kreatív kartonban
800 Ft

Pálmay Ilka (1859–1945) az operett utazó magyar nagykövete volt: sikerei Pestről, Bécsen és Londonon át New Yorkig vitték diadalmasan. Fedák Sári mellett korának másik nagy primadonnája volt, de – különös és hihetetlen – egyetlen percnyi hangfelvétel vagy mozgókép nem készült róla. A színpad hajdani sztárjának állít emléket a millenniumi drámapályázat díjnyertes műve.

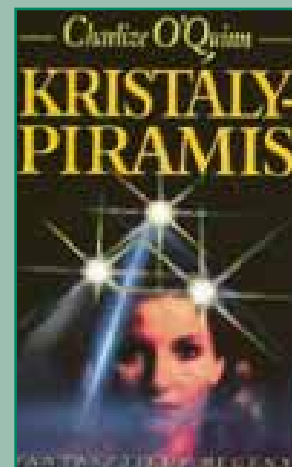

Hunyady Sándor: Szerelmes unokatestvérek
155 oldal, kötve, 1300 Ft
Unikum Könyvek

Eddig lappangó írásokat tartalmaz ez a kötet, tehát igazi Unikum. A címadó kisregény a Színházi Élet hasábjain jelent meg. Hunyady művében stílusnak, szerkesztésnek, hangulatfestésnek elbűvölő bája van. Emberszeretet és harmónia hatja át a rövidebb lélegzetű tárcanovellákat is, melyek ugyancsak most először jelennek meg könyvben.

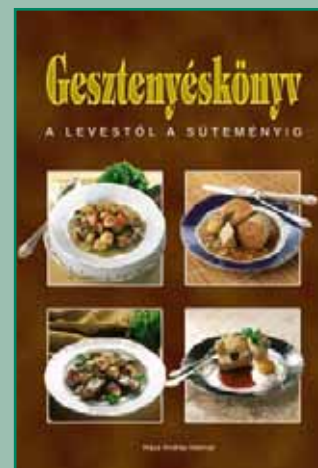
Charlize O'Quinn: Kristálypiramis
355 oldal, fűzve, 1200 Ft

A fantasztikus kalandregény hősnője, Tiara csodával határos módon menekül meg üldözői elől. Később – mert nem emlékszik múltjára – egy amerikai pszichiáterrel próbálja felderíteni emlékezete rejtett zugait. Az emlékek a sivatagba vezetnek, ahol a föld alatt egy kristálypiramis rejtőzik. E furcsa lelet után kutat a pszichiáter testvére is. Együttes kalandos útjuk során derül ki: Tiara nem közöségi földi lény...

Gesztenyéskönyv
A levestől a süteményig
48 oldal, végig színes fotókkal
1700 Ft

Ki gondolta volna, hogy a gesztenye nemcsak édességek elkészítéséhez való? Ez a receptgyűjtemény gesztenyével készült levesteket, előételeket, húsokat, köreket is bemutat Hász András gyönyörű fotóival. A recepteket a legnevesebb magyar szakácsok és cukrászok állították össze.

Keresd a nőt...

Keresd a nőt..., hangzott el valamikor a szállóigévé lett felszólítás, és mi azóta is keressük. Sokan, sokféleképpen. Természetesen nem a keresés fajtáinak legegyszerűbbikére, a magánéleti változatára gondolok, amikor is egy férfi keres egy nőt, és amikor megtalálja, akkor lesz például belőlük Egy férfi és egy nő, vagy éppen Rómeó és Júlia (vagy valami egészen más, de ez már a valóperes ügyeket tárgyaló bíróságokra tartozik).

A „nőkeresés” tudományos megközelítéseire gondolok, a pszichológiai, politikai, történelmi megközelítésekre. Igen gazdag irodalma van ennek a témának, és a megközelítések ezen belül olykor szélsőségesen eltérőek, a nőgyűlölő filozófus főművétől a történelem mozgását a szexualitással magyarázó pszichológusig terjednek, és köztük megtalálhatók a történelem nagy nőit bemutató, tényyszerűsre törekvő biográfiák, és a női szemléletmódot érvényesíteni igyekvő ideológiai, politikai elemzések.

Mіндеzen egy gondolatébresztő interjú olvasása közben kezdtem elmélkedni (ezt az interjút e számunkban olvashatják, lapunk 6. oldalán), és ezenközben ráébredtem, hogy a lapcsináló sors úgy hozta, e számunkban több, egymással összecsengő írás is megjelenik, melyek együtt éppen e gondolatkör összefüggéseit villantják fel, továbbgondolkodásra inspirálva a figyelmes olvasót.

Az említett, Pető Andreával készített interjú a nőiség kategóriájának a történelemben megnyilvánuló szerepéről szól. Hernádi Gyula egy legendás nőről írja regényét, akinek éppen legendája szerint, talán még módja is volt picit befolyásolni a „történelmet”. A kilencvenkét éves Lomb Kató történelmi korszakokat átélve az olvasás apoteózisát fogalmazza meg a riporter kérdésére adott válaszában. Még a tudományos könyvkiadás helyzetéről rendezett tanácskozást ismertető beszámolóink is ide tartoznak, mert ama bizonyos „helyzet” és annak alakulása határozza meg, hogy lesznek-e könyvek például, melyek tudományosan és magyar nyelven szólnak „nő-tudományi” kérdésekről.

Hogy lesznek, reménykedjünk, és idézzük Lomb Katót: „...nem félek semmitől, amíg a szemem jó és olvasni tudok.”

Kiss József

KÖNYVHÉT

A TARTALOMBÓL

Interjú
Szálinger Balázssal
4. oldal

Beszélgetés
Hernádi Gyulával
5. oldal

Kertész Ákos
Ha globalizáció, legyen totális!
12. oldal

Írófaggató
**Borbély Sándort faggatta
Nádra Valéria**
14. oldal

4 **Passió és vérkabaré, vidék és főváros**
Szálinger Balázs legkedvesebb műfaja az eposz
(Szénási Zsófia)

5 **Akinek Karády Katalin nyitott ajtót**
Beszélgetés Hernádi Gyulával
(Borbély László)

6 **Rajk Júlia a 20. századi történelem vihariban**
Beszélgetés Pető Andreával
(Borbíró Fanni)

8 **„Mi betűlábakon járunk, és betűt lélegzünk be”**
Beszélgetés Lomb Katóval
(Horváth Orsolya)

9 **Tudomány és olvasáskultúra**
(Cs. A.)

10 **Mi köze a biológiának a politikához?**
Interjú Csányi Vilmostal
(Mátraházi Zsuzsa)

11 **EMBER ÉS GONDOLAT**
Ranschburg Jenővel
beszélget Nádor Tamás

12 Kertész Ákos
Ha globalizáció, legyen totális!

13 **OLVASÓSZEMÜVEG**
Nyerges András
Vargas Llosa nekünk, az idő neki dolgozik

14 **ÍRÓFAGGATÓ**
Borbély Sándort
kérdte Nádra Valéria

15 **SZEMMAGASSÁGBAN**
Tarján Tamás
Templom az, ahol

17 **SIKERLISTA**

19 **KÖNYVAJÁNLÓ**

23 **MEGJELENT KÖNYVEK**
2002. JANUÁR 25. – FEBRUÁR 7.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Kanizsai u. 41. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvh7@axelero.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: Kiss József • Főszerkesztő-helyettes: Csokonai Attila • Lapmenedzser: Könnű Judit • Művészeti vezető: Szabó J. Judit • Szedés, tördelés: Recent Stúdió, Blaisits Ildikó • Nyomás: Grafika-Tyoppress Nyomda • Felelős vezető: Farkas József elnök-vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltékért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjesztés: Magyar Lapker Rt., a Bibliofil Kft., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt.

Külföldön előfizethető a Hungaropress Sajtóterjesztő címén: 1117 Budapest, Budafoki út 70., Hungarica E. C., 2013 Pomáz, Pf. 146.

Passió és vérkabaré, vidék és főváros

Szálinger Balázs

legkedvesebb műfaja

az eposz

Nem mindennapi eset, hogy egy fiatal (1978-as születésű) költő az eposz hexametereiben találja meg a számára legtermészetesebb kifejezési formát. De Szálinger Balázs elbírult és Bródy-díjjal értékelt vígeposzában pontosan ez történt. A Zalai passióban minden eposzi kellék a helyén van, paródia és pátosz remekül megférnek egymás mellett. A történet Zala és Veszprém megye történelmi alapú területi vitáját nagytípusú eposzi méretűvé. Írója pedig vállalja „az első magyar zalai-revizionista költő nehez szerepét és az ezzel járó kellemetlenségeket, hogy az ősi kolonéz öntudat csiráit ültessem el az ifjú szívekben.”

Zalai származású, első verseskötete meg az eposz mégis Erdélyben, az Előretolt Helyőrség kiadásában jelentek meg. A kisszámú első kiadást elkaptokdták, a második Erdélyben rekedt.

– A szüleim révén volt bennem valami vonzódás Erdélyhez, a zalaiaknak különben is van egyfajta erdélyi öntudatuk, még az akcentusuk is hasonló. A romantikus maszlagon túllépve Erdély igazi felfedezést és igaz barátokat hozott nekem. Ehhez meghatározó lépést jelentett, amikor egy ifjúsági szabadegyetemen találkoztam Orbán János Dénessel és társaival. Ettől az időszaktól, 20 éves koromtól számítom magam az irodalomba. A kezdet kezdetén a velük való ismeretség a személyes barátságon túl irodalmi azonosulást, vagy hasonulást is jelentett – a legrosszabb értelemben. Ennek a jegyei felfedezhetők az első verseskötetemen, amit nem tartok jó könyvnek. Ugyanakkor a velük való közösség olyan irodalmi iskola volt számomra, amiről az ember azt gondolja, ma már nem is létezhet. Mindenki mindenkinek elolvasta a műveit, megbírálta,

néha bizony durva hangnemben. Fél évet eltöltöttem Váradon is – itt kezdtem el írni a pesti témájú Vérkabarét (talán számít, hogy ne ott legyél, amiről írsz) – aztán visszatértem Pestre (és egy kicsit betokosodtam). Térey, Harcos Bálint és a többiek személyében új barátokat találtam, és ez a barátság van olyan erős, mint amilyen erősnek gondoltam a kolozsváriak barátságát, azzal a különbséggel, hogy esetükben jó értelemben vett irodalmi közelségről van szó.

– *Bizonyosan sokan megkérdeztek már, miért írtál éppen eposzt? És mikor?*

– A verseskötettel párhuzamosan született meg, végül is már három éve, csak valahogy a múlt évben fedezték fel. Azt hiszem, az eposz stílusa úgy ki lett találva, hogy minden különösebb készülődés nélkül bele lehet kezdeni, és az írás visz magával. Be kell vallanom, a homéroszi művekből csak az iskolában kötelező részeket ismerem, és Petőfi A helység kalapácsát is csak a kézirat meg születése után vettem a kezembe.

– *„Zala első szépirodásos eposzában” számtalan áthallás van a magyar irodalomból.*

– Ezeknek többsége is ösztönösen íródott, én is csak utólag jöttem rá. A kolonizmusról és a kolon öntudatról meg csak annyit, hogy ténylegesen létezik zalai öntudat. A zalaiak minden valamit elért szülöttjükre rendkívül büszkék, nem véletlenül szerepeltek annyit a lapokban és felolvasóesteken. Tehát az irodalmi köztudaton kívül eső emberek számára is fontos, amit írtam. Persze mindenki más olvasatot tudhat magáénak, hiszen az eposznak van egy parodisztikus és egy komoly befogadása. Egy múltkori fellépésem az azt vettem észre, hogy a fiatalok értették a paródiát, az idősebbek viszont nem. De számukra akkor is érték, hogy zalaiakról szól, a zalaiak sajátja.

– *A készülő új könyv, az Első Pesti Vérkabaré szintén eposz lesz?*

– Úgy indult, hogy a vidék eposza mellé megírom a főváros eposzát. De rájöttem, ez olcsó megoldás lenne. Budapest különben is sokkal összetettebb, sokrétűbb, és nem lehet párhuzamba állítani a zalai „szubkultúra” tiszta és egyszerű világlátásával. Eredetileg a Hadik Kávéház – a cipővásárlóktól az irodalomnak való – visszaszerzése lett volna a Vérkabaré alaphelyzete. De hol marad akkor a Centrál, a Veres Pálné utca és ezer más dolog, ami komollyá teszi Pestet. A Vérkabaré időben is sokkal szövevényesebb, mert különböző idősíkok játszanak egymásba. A mai Centrálban történik meg a nyitójelenet (A rákkeltő Nokia címmel), de a forgóajtóval ide is becsempésztem a múltat. Különben azt vettem észre, hogy túlságosan sokat foglalkozom a múlttal, pedig nagyon is érdekel, ami ma történik a világban. Az első időkben a személyesség sem volt jellemző rám, most viszont anélkül nem tudok írni. Talán ezért is volt, hogy vagy negyed évig nem írtam semmit, sőt rövid ideig még azt is gondoltam, egyáltalán nem fogok írni – persze akkor is tudtam, hogy egyszerűen csak az alkotói válság-

nak nevezett rémség tüneteit produkálom. A Vérkabaré befejezése még várat magára, nem csinállok belőle hiúsági kérdést, nem akarom, hogy minél előbb a könyvpiacra kerüljön. Inkább ülök rajta.

– *Végül is mi lesz a műfaja?*

– Ezt valószerűleg megint sokan meg fogják kérdezni, ha megjelenik. Nem epikus mű, de nem is verseskötet. Az eposz írását annyira élveztem, hogy ettől teljesen eltávolodni nem tudok, szükségem van a dramaturgiai összetartó erőre. Szeretem a történeteket, az eposz hatását mutatják a hosszú versek is. A történetekből jó néhány jelenik már a lapokban, mint a Déri, Bláthy, Zipernowsky triónak, a transzformátor kitalálóinak a sztorija, vagy egy pesti kabaré világának megidézése. Tudjuk, a pesti kabaré épp az első világháború alatt virágzott, a város önfeledten mulatott, miközben a pályaudvarokra vagonszámra érkeztek a sebesült katonák. A Vérkabaré jelző ugyanakkor nagyon is mai, mert a mai közönség is bukik a vérre, elég, ha a tévé hírműsorait nézed, mert ma minél nagyobb sérülés van, annál híresebb lesz. Ez szomorú, ezek az emberek nincsenek a helyükön. A Zámbo Jimmy-dologban is vérkabarét láttam, csak úgy, mint egyéb híres emberek hírtékünek gondolt halálában. Ízekkel nem spórolhat kötet lesz ez a könyv. Ha lesz utána újabb verseskötet, az csak szürke borítójú és visszafogott lehet.

Szénási Zsófia

Akinek Karády Katalin nyitott ajtót

Beszélgetés Hernádi Gyulával

Decemberben ismét megjelent Hernádi Gyula könyve, Az erőd, amelyből a hetvenes években sikeres film is készült. A civil és a badi társadalom kapcsolatát vizsgáló regény az első kötete annak az életműsorozatnak, amely a Kairosz Kiadó gondozásában jut majd el a könyvesboltokba. A tavaly hetvenötödik születésnapját ünneplő szerző folyamatosan két új művön dolgozik.

Centrál Kávéház, este kilenc óra. Hernádi Gyula mosolyogva tekint végig az asztaltársaságon, mindannyian az esti könyvbemutató után követtük őt az általa taláalomra kijelölt „szentélybe”. A desszerten már mindenki túl van, néhányan ráérősen kortyolgatják a kávéjukat, a pincérnő újabb pohár söröket hoz. Nagy a hangzavar, az ember a saját szavát sem érti, Hernádi az asztalfőről integet.

– Láttam, telefonáltál az előbb! – mondja, amikor halótávolságon belül vagyok. – Későre jár, szeretnék hazamenni. Kérlek, rendelj nekem egy taxit!

– Nekem is Lágymányoson van dolgom. Mi lenne, ha megspórolná a taxiköltséget, és én elvinném?

Bólint.

– Jó, de nem most akarsz interjút kérni, ugye? – kérdezi, miközben besegítem az ülésre.

– Debogyis! – nyugtatom meg, majd miután elindultunk, így folytatom. – Csak beszélgettünk! A vacsora közben említette, hogy könyvet ír Karády Katalinról. Időszerű ez a vállalkozás most, amikor betek ota játsszák Bacsó Péter Hamvadó cigarettavég című filmjét?

– Az Alexandra Könyvkiadó tulajdonosa, Matyi Dezső kért fel, hogy írjak Karády Katalinról egy 150–200 oldalas kisregényt. Az ő ajánlata független a most vetített filmtől, én nem láttam, csak a sikeréről olvastam. Nagyon nehezen haladok vele. Nem a Karády személyét kísérő sztereotípiákat

kívánom lejegyezni, hanem egy különleges és érdekes történetet. Arra gondoltam, hogy 1910-től kezdve – a keresztlevele szerint ekkor született – Karády Katalin életének alakulásához rendelem a legfontosabb történelmi eseményeket, és a legérdekesebb technikai vívmányokat egészen a haláláig. Nagyon keveset tudni a művésznő emigrációban töltött hétköznapjairól, így erről az időszakról csak úgy lehet írni, ha az ember a fantáziájára bízta magát. Karády Katalinról őrzök egy jópofa személyes élményt. A háború alatt, 1944-ben felvettek az orvosi egyetemre, Pannonhalmáról jöttem a fővárosba, először a katonatiszt bátyámat kerestem fel. Becsöngettem hozzá. Erre a művésznő, Karády Katalin nyitott ajtót. Kiderült, hogy a bátyámmal együtt élt már körülbelül fél éve. Ha jól emlékszem, nem sokkal korábban engedte szabadon a Gestapo. Letartóztatása után aljas módon bántak vele, amikor találkoztunk, mégis ugyanolyan vonzó volt, mint a filmvásznon. Kedves, szép, csodás hangú nő volt. Egyvalami tűnt fel: nagyok voltak a lábai, de a testalkata ezt megkívánta. Rendkívül tisztességesen igyekezett a rászorulókon segíteni, például zsidókat bújtatott a német megszállás alatt a különböző lakásaiban. Ez volt az egyik oka annak, hogy gyanússá vált a németek szemében, a másik az Újszászy István ezredeshez fűződő szerel-

mi kapcsolata. Személyesen soha többé nem találkoztam Karádyval, miután az orosz hadifogságból hazajöttem, egyszer színpadon láttam őt az Operett Színházban.

– Tud egyszerre többféléen dolgozni?

– Van egy másik elkezdett művem is. Hozzáfogtam Hernádi Gyula evangéliumának az elkészítéséhez. A saját életemet kívánom megírni többféle nézőpontból, mint ön-életrajzot, majd az édesanyám, a szeretőm, az ellenségem és a tanítványom szemszögéből. Így egyetlen életből öt történet kerekedik ki. Hasonló hatást szeretnék elérni, mint Kuroszava a Vihar kapujában című filmjében, ahol a végén már a néző sem tudta, hogy mi a valóság és mi az elképzelt mese. Körülbelül 300 oldalásra tervezem a regényt, eddig száz oldal készült el.

– Ez posztmodern történet lesz?

– Nem lelkesedem különösebben a posztmodernért, a történetelvű elbeszélés nem számolható fel. Nem hiszem el, hogy ez az irányzat, három-négy agyonreklámozott szerzővel az élen mindenekfelett áll, a nem posztmodernnek pedig hallgatásra, némaságra ítéltettek. Néha úgy érzem magamat, mint egy lesóványodott fogvatartott, akit sokadmagával a szögesdrót mögé zártak azok a jóllakott úrfiúk, akik lekicsinylően mosolyognak rajtunk.

– Nem lehet, hogy a kiválasztásnál a piaci szempontok döntenek? Van eladható, kevésbé eladható, és eladhatatlan áru?

– Visszakérdezek: ki határozza meg, hogy mi eladható, és mi nem az? Mert a média által

befolyásolt olvasó nem teheti meg, az biztos. Különben is ezen a ponton már a kultúra eladhatóságáról van szó. Ha áru a kultúra, akkor el kellene tudni adni. Nálunk ez még nem honosodott meg. A hatalom még mindig nem tud annyi pénzt befektetni, hogy a kulturális piac megnyugtató módon felvirágozzon. A kultúra olyan áru, amely nagyon nehezen, és csakis hosszú távon megtérülő beruházást igényel. Minél jobb egy mű, minél tehetségesebb az írója, annál több időt emészt fel ez a folyamat, mert hosszú ideig alkot és valószínűleg a közönség sem ismeri fel azonnal az újdonság valós értékét. Lassan és nehezen válik a közfogyasztás tárgyává. A mi kulturális piacunk rendkívül kicsi. Ha balszerencsés az illető, és esetleg még agyon is hallgatják, akkor tulajdonképpen megszűnt létezni az olvasók számára.

– Az Ön művei rövidesen újra kaphatóak lesznek. Az erőd már karácsony előtt a könyvesboltok polcra került. Miért éppen ezzel kezdik az életműsorozatot?

– Tavaly volt kerekem harminc éve, hogy Az erőd először megjelent. Úgy keletkezett, hogy Jancsó Miklós barátommal Franciaországban voltunk és az egyik beszélgetés során szóba került a Maginotvonal, ahol a francia hadsereg többször szenvedett vereséget a németektől. Egyik francia vendéglátónk mesélte, hogy az erődítményt eladták, és szállodává alakítják át. Akkor jutott az eszembe az ötlet: mi lenne, ha továbbra is erőd maradna, ahol pénzért lehetne unaloműzésből háborúsdit játszani? A regényben arra kerestem a választ, hogyan épül bele a civil társadalom szerkezetébe a háborús krízisekben átélhető erőszak és a szadizmus. Úgy érzem, hogy az általam akkor leírtak érvényesek mind a mai napig. Sajnos.

Mutatja az utcát, ahol jobbra kell fordulnom.

– Remélem kapok majd az interjúból, ha megjelent – mondja búcsúzóul, mialatt a ház előtt kísérem őt az autóból.

Borbély László

Rajk Júlia a 20. századi történelem viharaiiban

Beszélgetés Pető Andreával

■ – *A Balassi Kiadó Feminizmus és Történelem sorozatában eddig megjelent mindhárom könyvhöz kapcsolódik az Ön neve. Rosalind Miles Az idő leányai című kötetének és a Van-e a nőknek történelmük? című könyvnek szaklektora volt, a Rajk Júliamonográfiának pedig szerzője. Magyarországon jelenleg nembhogya a nő történelem vagy a gender studies körébe tartozó íráskok, de a nyugati feminizmus alapművei sincsenek nagyon lefordítva. Miért pont egy eléggé vitatható (és vitatott) rendhagyó „világtörténetet” és a Joan Scott által szerkesztett tanulmánykötetet választották a sorozat nyitókötetéinek?*

– Valóban nem volt könnyű választani a nagyon gazdag és Magyarországon szinte ismeretlen történetírói munkák közül. Az volt a cél, hogy a nőkről és a társadalmi nemekről szóló gondolkodást történetiségében és a lehető legnagyobb változatosságában bemutassuk.

Rosalind Miles könyve nem szigorúan vett szaktudományos munka, hanem az angolszász népszerű ismeretterjesztés hagyományait követi: olvasmányos és elgondolkasztó. Megdöbbentő és gondolatébresztő az a történet, amelyben bemutatja, hogy a férfiak hogyan uralták a nők testét és lelkét, függetlenül kontinensektől, politikusoktól vagy kormányoktól. Ha az olvasó követi őt ezen a gyakran sokkolóan naturális részletekkel gazdagított úton, másképpen fogja látni a „történelmet” magát. A könyv elolvasása után a történelem tartalma olyan mélyebb összefüggésekkel gazdagodik, amely mindannyiunkat saját magunk és nemünk viszonyának átgondolására készítet.

A másik kötetet Joan Scott szerkesztette, eredetileg az Oxford University Press felkérésére, *Feminizmus és történelem* címmel. Joan Scott, aki a *gender*, a társadalmi nem fogalmát először használta történeti elemzésben, az elmúlt tizenöt év azon tanulmányait válogatta egy kötetbe, amelyek meghatározó jelentőségűek voltak a feminizmus és a történelem szempontjából. A szerkesztő a kötet magyar kiadásához írt előszavában rámutat arra, hogy mennyire káros és értelmetlen – intellektuálisan és politikailag is – a keleti és a nyugati feminizmus elválasztása, mesterseges szembeállítás.

– *Ön szerint mégis mi az oka annak, hogy Magyarországon – és nemcsak Nyugat-Európához és Észak-Amerikához, hanem jó néhány közép- és dél-európai szomszédunkhoz képest is – lassan terjed a társadalmi nem szempontú (gender sensitive) szemléletmód a történettudományban? Összefüggésben áll ez egyéb, újfajta tudományos megközelítések, módszerek lassú terjedésével (pl. mikrotörténelem)?*

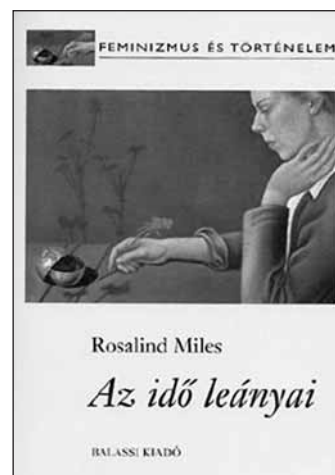
– A magyarországi nő történet-kutatást 1945 után a hidegháború realitása határozta meg. Az „állami feminizmus” politikájának megfelelően a nők tömeges munkába állása ugyan önmagában nem vált az egyenlőség mércéjévé, de lehetővé tette az 1970-es évektől kezdve, hogy közgazdászok és szociológusok foglalkozzanak a női munkavállalás jellemzőivel és történeti alakulásával. Sőt, a történészek is felfedezték azon megismerési modellek újdonságát, amelyek a különleges női munkák történeti vizsgálatából adódhatnak, pl. prostitúció, bábáság, házi cselédség.

A nyugat-európai 1968-as társadalmi mozgalmak hatására a feminizmus lassan átalakította magát a történelemnek még a meghatározását is. Hiszen a feminizmusok története a történetírás szinte minden területét érinti, úgymint a politika-, kultúr-, társadalom-, vallástörténetírás. Mára a társadalmi nemet mint elemzési kategóriát használó történetírói megközelítés a kevés számú elfogadott történetírói megközelítések része, amely önálló szakterület, de egyben a történetírás alterülete is. Magyarországon ez nincs így, hanem a társadalomtörténetírás része.

– *Régebben (egyesekek szerint még ma is) a nő történetét szorosan összekapcsolódott magával a feminizmussal, tehát egy politikai mozgalommal, annak egyfajta eszköze volt. Lehetséges, hogy hazánkban a feminizmussal szembeni viselkedés és a kevésbé fejlett női öntudat az oka, hogy a nő történelem térbővítése nehezkésen halad?*

– A feminizmus rossz útlevelel érkezett a vasfüggöny leomlása után Kelet-Európába. Magyarországon, mint minden poszt-szocialista országban – a volt Jugoszlávia kivételével, ahol már az 1970-es évektől erős nőmozgalmak alakultak ki – a nő tudományi kutatás és oktatás még gyerekcipőben jár. Míg a világ szerencsésebbik felében nincs olyan, aki meg merné kérdőjelezni, hogy az elmúlt harminc évben a nő tudomány sikerrel megvívta küzdelmét a tudományosulásért. Kelet-Európában az idősödő férfiakból álló, a szakirodalmat nem ismerő egyetemi vezetők sokszor még mindig úgy érzik, hogy egyedül ők hivatottak eldönteni, mit és kinek kell tanítani, mi is szerintük „tudományos”, függetlenül a szakmai értékítéletől. Mivel a „férfias” politikai közeg alapvetően nem változott 1989 után sem, nincsen az a politikai erő, amely nyomást gyakorolna a történelem demokratizálására érdekében.

A magyar kutatást egyenlőtlenségek jellemzik mind a kutatások, illetve a publikációk időbeli, tematikus, illetve műfaji eloszlásában. Elsősorban a társadalomtörténet-írásról be-

lül találjuk meg „a nők”, mint különleges kategóriákkal leírható társadalmi csoport elemzését, amely az 1970-es évek történetírására volt jellemző. Kulcsfontosságú az egész történetírás korszerűsítése szempontjából, hogy a legfontosabb munkák magyarul is hozzáférhetőek legyenek, ezzel mintegy modernizálva a történeti diskurzus nyelvét. Ha belegondolunk abba, hogy alig száz éve még Madách Imre megkérdőjelezte, hogy a nők agya alkalmas-e egyáltalán elvont fogalmak megértésére és aggódott, hogy nem káros-e a női testnek a megfeszített szellemi munka, ami az egyetemi tanulmányokkal együtt jár, akkor láthatjuk, mekkora haladást ért el a nő történelem és a nemek történetének írása. Ez a fejlődés önmagában is történeti vizsgálódás tárgya, az emberi méltóság és a szabadság kiteljesedésének története, amelynek kétségtelenül forradalmi eredményeivel azonban ma még távolról sem lehetünk elégedettek.

– *Az Ön választása hogyan esett épp Rajk Júliára? Miként zajlott az írást megelőző kutatási periódus? Milyen speciális módszereket kellett alkalmaznia, hogy „láthatóvá tegye” a sokáig férje árnyékában élő Rajk Júliát?*

– A 20. századi magyar történelem sajnos nem olyan gazdag látható, a kutató munkáját megkönnyítő, sok forrást hátrahagyó nagy formátumú nőalakban. Az is fontos szempont volt, hogy „jó” személyiségű, kisugárzású nő legyen, akiről írok, mert az életével, szó szerint az életében éltem két és fél évig.

Két kérdés merült fel: a történelmi fontosság és a nőkkel kapcsolatos forráshiány. Földi Júlia életéről bőséggel állnak rendelkezésre források attól a pillanattól kezdve, ahogy belépett Rajk László életébe, addig a percig, míg Rajk Júlia lett. Ahogy kikerült a „nagypolitikából”, a levéltárakban hiába keresünk írott forrást, az *oral history* módszerével kell magát a forrást is létrehozni, a megfelelő módszertani alapossággal és feminista érzékenységgel. A Rajk Júlia életéről fennmaradt írott források mozaikszerűek. Ismeretlen szempontok alapján a Történelmi Hivatalban megmaradtak kézzel írt 1949-es vallomásai, amelyek elemzésénél feltétlenül figyelembe kell venni, hogy ezek egyedi és esetleges források, másokról is írathattak vele fogsága idején hasonló jellegű „emlékezéseket”. Csak azok nem maradtak fenn, ahogy a Történelmi Hivatal kutatószolgálatának tájékoztatása szerint a Rajk Juliáról készült besúgói jelentések,

telefonlehallgatási jegyzőkönyvek sem. Ezért amellett, hogy minden lehető írott forrást feltártam, interjúkat készítettem azokkal, akik ismerték. A beszélgetőpartnereim többsége gyakorlott nyilatkozó volt, és az interaktív interjúkészítés módszerével igyekeztem az előre elkészített történetek mögé betekinteni, vagy megérteni, ki miért melyik történetét meséli el nekem Juliával kapcsolatban. Már az életrajz előkészületi munkálatai is elgondolkottatták az alanyokat, mert nem hitték volna, hogy lesz valaki, aki Rajk Júlia élet-

rajzát írja meg, azelőtt, hogy a férjről születne alapos monográfia. Ugyanígy a történészek, akiknek beszámoltam a készülő munkáról, meglepődtek, nem képzelték, hogy Rajk Júlia „fontos” volt. A történelmi „fontosság” kategóriája az, amelyet ez az életrajz megkísérel átértelmezni. Rajk Júlia életében megfigyelhetjük, hogy a hagyományos történelemszemlélet köz- és magánéletet elválasztó eleme nem működik, éppen ezért adhat új szempontokat ez az életrajz a női politizálás és női élmények megértéséhez.

– *Monográfiájában kulcskérdés a saját név, mint az önálló identitás megszerzésének egyik jele. Miért válik ez az átlagosnál is fontosabbá Rajk Júlia életében?*

– A női élettörténet elmondása a saját, önálló identitás megszerzésének története is. A „saját név” megszerzése a női autonómia legfontosabb feltétele. Rajk Júlia életrajzát is az életét meghatározó nevek alapján bontottam korszakokra. Földi Júlia néven született, majd amikor Rajk Lászlóné lett, élete alapvetően megváltozott, mert sorsa a férje sorsa lett, és ő maga is a nagypolitikai játszmák áldozatává vált. 1945 és 1949 között jó néhány, a hagyományos politikátörténet által is jegyzett politikai pozíciót töltött be. Férje kivégzése után a bíróság Rajk Lászlóné néven 5 évi börtönbüntetésre ítélte. Ennek letöltése után a beleegyezése nélkül megváltoztatták a nevét Györk Lászlónéra. A rehabilitációs kérelmeket már Rajk (Györk) Lászlónéként írta alá. Megkérdőjelezhetetlen erkölcsi súlyával döntő szerepet játszott abban, hogy a politikai rehabilitációs folyamat bár zökkenőkkel, de haladt, és sikerült elérnie célját: a férje nyilvános temetését. Az újratemetés után a pártban megmaradtak Rajk Lászlónéknak hívták, míg a pártellenzék, főleg 1956. november 4-e után, Rajk Juliaként emlegeti. Romániából hazatérte után ő lesz „a Júlia”, az intézmény, aki mindig kész volt fellépni mások érdekében, elintézni a lehetetlent. Eldöntötte, hogy férje gyilkosaival soha nem működik együtt. Ez a döntés tette őt

„nemzeti hősnővé”, hogy nem állt be „a kisebbik rosszal” érvelő, a Kádár-rendszerrel együttműködők mellé. Az értékek és erkölcsi elvek, amelyek annak idején a kommunista mozgalomba vitték, élete végéig vezérelték, s ezért tiltakozott minden, ezeket csorbító intézkedés ellen. Tudta, érezte: megteheti, a „saját neve” támadhatatlanná tette.

– *Könyvében azt írja, a női életrajz női írójának az együttérzést is kutatási módszerként kell alkalmaznia. Önnek milyen a viszonya írása tárgyához, Rajk Juliához?*

– Az életrajz nemcsak egyszerűen egyéni élettörténet, hanem a közösség, a társadalom életéről is képet ad, amelyen keresztül a mai történetíró értékrendje is tükröződik. Az életrajz írójának először is a rendelkezésre álló adatokat kell összegyűjteni, s ekkor kezdődik az igazi munka, a személyiség megértése, anélkül, hogy közben a szerző azonosulna az életrajz hősnőjével. Ez az alkotói folyamat dinamikus kapcsolatot hoz létre a szerző és az életrajz hősnője között, a tisztelet és az elhatárolódás távolságot adó skáláján. Az életrajz elmondása intim műfaj, amelyben az írónak meg kell találnia a megfelelő távolságot a hősnője és a saját elkötelezettségei között. Azért annyira intim jellegű, mert a történészről magáról is sokat megtudunk belőle, hiába próbál esetleg görcsösen a hibás „objektív történetírás” álcája mögé elrejtőzni. Én sokat tanultam Rajk Juliától, és az élete, a konfliktusai nagy segítségemre voltak, amikor olyan helyzetbe kerültem, hogy döntésem kellett: van-e erőm elutasítani a kisebb rosszal járó, de nagy megalkuvást követelő alternatívát. Hosszú távon az ellenállás érzelmileg kifizetődőbb, mint a megalkuvás. Ezt is meg lehet tanulni Júlia életrajzából.

– *Ön szerint mit kellene tenni, hogy a társadalmi nem szempontú szemlélet, és az ehhez kapcsolódó új módszerek teret nyerjenek és hozzájárulhassanak a magyarországi történettudomány megújításához?*

– Korábbi könyvemben, a *Nőhistóriákban* a magyar nőegyesületek történetét dolgoztam fel

1951-es megszüntetésükig. Azt tartom az egyik legfontosabb problémának, hogy az utóbbi negyven évben a nőegyesületek, a civil társadalom megszüntetésével elvesztettük a nők politikai radikalizmusának hagyományát is, azt, hogy bátran megfogalmazhassunk követeléseket politikai szinten és bizonyos dolgokra nemet mondhasunk. Nincsenek sikeres női történelmi személyiségek, akikkel azonosulni lehetne, a történelmünkben és az azt közvetítő történelemtankönyvekben szinte csak férfi példák vannak.

A nőtörténelem, feminista szociológia, közgazdaságtan stb. mindig is adott politikai mozgalmakkal együttműködve fejlődött, intellektuális muníciót adva a társadalmi mozgalmaknak. Magyarországon ma még hiányzik az a társadalmi mozgalom, ami a tudományos kutatókkal együttműködve átalakítaná, demokratizálná a politika, és ezzel egy időben a tudomány nyelvét.

– *Melyek a Feminizmus és Történelem című sorozat tervezett következő kötetei?*

– Hamarosan megjelenik George Mosse könyve a férfiaság történetéről és Janne Haaland Matlary, a mai norvég keresztény feminizmus vezető teoretikusának eddig már tizenkét nyelven megjelent műve az „új feminizmusról”. Majd Miglena Nikolchina, a budapesti Közép-Európai Egyetem Alapítvány Társadalmi Nemek és Kultúra programját is évekig sikerrel igazgató, bolgár feminista filozófus kötetét ismerhetik meg a magyar olvasók.

Borbíró Fanni

„Mi betűlábakon járunk, és betűt lélegzünk be” Beszélgetés Lomb Katóval

Lomb Kató kilencvenkét éves, a híres poliglottok egyike. Élete során tolmácsként, fordítóként tevékenykedett, idegen nyelvekről és utazásairól szóló könyvei ma is népszerűek.

– Lomb Kató tizenhat nyelvvél foglalkozott, és ez már önmagában tiszteletet ébreszt – engem mégis inkább az e mögött rejlő hibetelen tudásvágy, lelkesedés, állandó intellektuális készenlét varázsol el igazán. Bábeli harmónia című könyvében írja, hogy a tanulás az Ön számára nem tevékenység, hanem magatartás. Tanulható, kiépíthető ez önmagunkban, vagy inkább születési adottság?

– Én úgy gondolom, hogy inkább születési adottság – és természetesen nagy szerepet játszik ebben a környezet, az embert ért hatások összessége. A Dunántúl például kicsit többnyelvűbb – amikor tanítottam, mindig külön ültem az alföldiekkel, mert ők kevésbé többnyelvű környezetben élnek. Én pécsi születésű vagyok, a pécsi egyetemen is végeztem – sajnos kémia-fizika szakon, de később, amikor szakszövegeket fordítottam, ennek a képzettségemnek is hasznát vettem –, és azt hiszem, ez nagymértékben befolyásolta a nyelvek iránti szeretetemet. Számomra mindig fontos volt a tanulás, a minél szélesebb körű műveltség megszerzése, ami aztán a nyelvek elsajátításának vágyában körvonalazódott. Mivel elég későn kezdtem el nyelveket tanulni, nem igazán jó a kiejtésem, – ez annál sikeresebben sajátítható el, minél korábban kezdjük el az idegen nyelvvel való megismerkedést. A nyelv másik két összetevője – a szókincs és a nyelvtan – csupán intelligencia és szorgalom kérdése.

Persze lehet magunkat tudatosan is nevelni az ismeretszerzés folyamatos vágyára, de kikerülhetetlen tényező a születési adottság és a szocializációs háttér is. Másrészt az olvasás az, ami leginkább formálja az ember szellemi hozzáállását. Mindig azt mondom, hogy amíg betűíró és -olvasó ember van a világon, addig nem veszejti el az Úristen. Abban a világban, amelyben én nőttem fel, az általános, latinus műveltség adott

egyfajta keretet az emberi kultúrának. Az én generációm olyan borzalmakon ment keresztül, hogy talán csak az irodalom tartotta bennünk a lelket, fontos példa volt számunkra mindaz, amit az elődeink átéltek és átszenvedtek.

– Könyveiben leírja, hogy az Ön nyelvtanulási módszere is az olvasáson alapszik – mindig olyan nyelvvű könyvet olvas, amelyen nyelvet éppen tanul. Műfaj szerint milyen könyvek állnak Önhöz a legközelebb?

– Leginkább szépirodalmi prózát szeretek olvasni – a verseket is nagyon kedvelem, noha magam sohasem próbálkoztam versírással, hiszen egy intellektuális ember prózában mindent meg tud fogalmazni, egy vershez viszont inspiráció kell. A verset nem csupán az értelem kovácsolja egésszé, hanem mozgatja, csiszolja is valami, az a bizonyos ihlet... Én elmúltam kilencvenkét éves, nagyon sok mindent éltem át, jót is, rosszat is, hol elbocsátottak az állásomból, hol átöleltek, de a könyv, az irodalom mindig biztosította a lelki egyensúlyomat.

– A könyvekhez az olvasáson kívül az íráson, fordításon keresztül is kötődik. Ön szerint egy fordított mű mennyiben a fordító alkotása is? Hogyan határozhatóak meg az igazán jó fordítás ismérvei?

– Minden fordításnak valamennyire szerzője a fordító is, abban az értelemben, hogy képes volt-e visszaadni mindazt, amit az eredeti szöveg magában hordozott. Az a fordítás jó, ami az olvasóból ugyanazt a reakciót váltja ki, ami eredetileg az író szándékában állt. Ezért nem szabad túlságosan kötődni a szöveghez – lehet, hogy az eredeti szöveg csupán egy jelzőt használ, holott az a magyar nyelvben önmagában nem árnyalja igazán a mondanivalót –, ilyenkor a fordítónak ki szabad egészítenie egy pontosító jelzővel. Ugyanez az elv érvényesül a fordított esetben

is: az angol például nem szereti a díszes, virágos jelzőket, tehát egy olasz szöveg – ami viszont hemzseget tőlük – angolra fordításakor csupán a szükséges jelzőket kell beleilleszteni a szövegbe, ügyelve az értelem csorbíthatatlanságára, de mellőzve a szolgálai szövegkövetést. A fordítás lényege tehát, hogy az olvasóban azokat az asszociációkat keltse életre a lefordított szöveg, amit a szövegíró szándékában állt keltetni.

– Fontos-e, hogy a szerző és a fordító lelkivilága közel álljon egymáshoz, vagy inkább a szerző szándékának megértése a lényeges?

– Úgy gondolom, hogy a fordításnál a szövegbe való beleélés a legfontosabb. Én nagyon sok könyvet fordítottam, ezek között kevés volt a szépirodalom, de mindig bele tudtam magam élni a szerző mondanivalójába. Ha a lelkivilágok azonosak lennének a kizárólagos szempont, akkor nő aligha fordíthatna férfi szerzőt, mert a két gondolkodásmód alapvetően különbözik. Ugyanígy szerepet játszik a szemléletek megegyezésénél a szerzőnél és a fordítónál az életkor, az átélt események hatása, ez ritkán azonos; inkább a beleélés, átérzeni tudás az, ami mindenképpen kritériuma egy jó fordításnak. De bevallom, hogy engem a fordításban is a fordítás mechanizmusa érdekelt leginkább, a stílusban való gyönyörködés fontosabb volt számomra, mint maga a mondanivaló...

– Nem csupán fordítóként, tolmácsként, poliglottként ismerhetjük Lomb Katót, hanem szerzőként is. Melyik műve áll Önhöz legközelebb? Milyen cél vezérelte megírásukban?

– Az Egy tolmács a világ körül a legkedvesebb számomra a könyveim közül. Ma már inkább pénzkérdés az utazás, de annak idején még az is szívdobogató élmény volt, ha valaki Budapestről Bécsbe utazott, így az óriási lehetőségnek számított, hogy többek között kimehettem Japánba és Kínába is. A tolmácskodás sok utazást tett lehetővé számomra, ezek az élmények tartalommal töltik fel a múltat, és a kiegyensúlyozottság felé viszik az embert, mert úgy érzem, hogy megismerte a világot...

Az írás talán még többet ad, mint az olvasás, mert újra átélhetőek a megtörtént események, miközben tisztul, élestedik az élmény, mivel ki kell emelni a megélt időből azokat a motívumokat, amelyek mások számára is fontosak lehetnek.

A könyvek megírásának célja a tanulásban való segítségnyújtás vágyán kívül az az érzés volt, hogy oka van az írásnak. Egyébként is folyamatosan munkál bennem a mondas, írás kényszere, például állandóan naplót írok, mert úgy érzem, hogy közelebb kerülök az életemhez azáltal, hogy leírom.

– Az Ön naplói azonban nem hagyományos naplók, úgy tudom, az éppen tanult idegen nyelven rögzíti a napok eseményeit. Ez is része nyelvtanulási módszerének?

– Így van, hiszen a naplóírás az olvasás mellett a másik remek lehetőség egy idegen nyelv elsajátítására. Egyrészt folyamatos gyakorlást jelent, másrészt azáltal, hogy csak önmagunknak szólnak, túlélhetünk az idegen nyelv tanulásánál rendszerint jelen lévő gátlásokon: ha az ember levelet ír vagy beszélget idegen nyelven, mindig ott a szorongás, hogy nem pontosan fogalmaz, nem kifogástalanul helyes egy-egy jelzője, ezért inkább kihagyja vagy egy kevésbé találó, de hibátlanul tudottal helyettesíti; a napló, az mindent lenyel: a tartalomban a másnap már megcáfolt dolgokat éppúgy, mint a formában a nem teljesen pontosan használt kifejezések.

– Az idegen nyelvek tanulása és az olvasás, az ismeretszerzés és a betű szerete az Ön szemléletmódjában elválaszthatatlan fogalmak...

– Azt mondják, manapság több az író, mint az olvasó, és ez engem nagyon elszomorít, mert az olvasás az, ami az elmét legjobban csiszolja, és ami az öregséget, ahol én most tartok, boldoggá teszi. Minél több nyelven tud olvasni valaki, annál derültebb az öregsége. A mi életünk a betű – mi betűlábakon járunk, és betűt lélegzünk be, és ezért nem tud megijeszteni, hogy betöltöttem a kilencvenkettedik életévemet... Az olvasni tudó és szerető ember olyan előnyt hordoz magában, amit se a pénz, se a szerencse nem tud pótolni, mert mind függetlenedik egy idő után az embertől, a könyv viszont csak az olvasóval együtt teljes.

Az én életemet végigkísérték a könyvek – hála olvasószenvédelyemnek, soha nem unatkoztam, soha nem sóhajtoztam, soha nem gyászoltam azt, ami nem személyi veszteség, és „bizton tekintem mély sírom éjjelét”, mert nem félek semmitől, amíg a szemem jó és olvasni tudok.

Horváth Orsolya

Tudomány és olvasáskultúra

■ A tudományos könyvkiadás időszzerű kérdéseiről rendeztek konferenciát a Magyar Tudományos Akadémián február 7-én, az MTA Társadalmi kapcsolatok Bizottsága és Irodája szervezésében.

Az eszmecsere *Glatz Ferenc*, az Akadémia elnöke kezdeményezte, aki megnyitójában kiválóan kiemelte a magyar tudományos könyvkiadást, amely a kultúra finanszírozásának ellentmondásai közepette is színvonalas tudott maradni. Elégedett azért is, mert minden olyan munka, amely tudományos eredményeket tartalmazott, kiadóra talált az elmúlt tíz-tizenkét évben. Azzal 1989, a piacosítás kezdeti lépései óta tisztában vagyunk, hogy a tudományos, az ismeretterjesztő könyvkiadás (bizonyos részterület kivételével) nem lehet piacorinált. Európa minden országában a kultuszminiszter párbeszéde a pénzügyminiszterrel állandó harc a kultúra finanszírozásáért – utalt a 30–40 éves általános gyakorlatra. – A tudományos könyvkiadást nem lehet kiszolgáltatni a pénzügypolitikának.

Milyen garanciákat kell vállalni a költségvetésnek a tudományos könyvkiadás finanszírozásában? Erre vonatkozóan várok elvi állásfoglalást a mai konferenciától – fogalmazta meg az MTA elnöke. – Mert nemcsak a finanszírozás problémáiról, hanem koncepcionális kérdésekről is beszélni kell, az MTA egyik feladata, hogy megpróbál állandó fórumot adni a tudományos könyvkiadás gondjainak a megvitatásához.

Glatz Ferenc hangsúlyozta, az Akadémiai Kiadó privatizálása óta sohasem jutott arra a következtetésre, hogy a magyar tudományos könyvkiadásnak csakis egyetlen gazdája lehet, egy valamiféle nagy kiadó. Ezt a területet is plurális törekvések területének kell tekinteni. Az Akadémia veze-

tésének mulasztásából hiányzik a koordináció, mondta önkritikusan. A tudományos könyvkiadás elvi kérdéseiben való állásfoglalás, a publikációs rendszernek az újragondolása, a kutatói-intézeti igényeknek a kiszolgálása, az egyetemek, tanszékek saját kiadványainak és az országos kiadványoknak a koordinálása az Akadémia feladata.

Most van az a pillanat, amikor tárgyalni kell az egész olvasáskultúrának a helyét az információszerzésben. A 1960-as évektől kezdődött az a korszak, amikor az olvasáskultúrának a régi, klasszikus, ha úgy tetszik, a polgári közeposztály munkarendjébe beilleszkedő módja eltűnt, és az olvasáskultúra kezdett arra összpontosulni, hogy információkat szerezzünk, xerozzunk, kímásoljunk, felhasználjunk információkat tudományos célra. Most azonban talán éppen a számítógépes információszerzés és -átadás ellenhatásaként újabb igény jelentkezett: egy könyvet azért veszünk kézbe, mert olvasni akarunk, meg akarunk valamit tudni a szerzőről, arról a világról, amelyet leír. Nem egyszerűen csak ki akarok venni az én felfogásomhoz igazodó idézetet, vagy néhány adatot. Hogyha a klasszikus olvasáskultúrához valamilyen formában szeretnénk visszatérni, ha azt szeretnénk, hogy az olvasás, a magunk épülése visszanyerje az ezredfordulón a becsületét, ezt elsősorban a könyvkiadói munka színvonaltartásától, színvonalemelésétől, a kéziratok gondos megmunkálásától, a kiadványok színvonalas előállításától kell várni – zárta gondolatmenetét.

Gyurgyák János, az Osiris Kiadó igazgatója referátumában elsőként tételesen bizonyította, hogy a nagyon jó helyzetben lévő, bővülő általános magyar könyvkiadással szemben a tudományos könyvkiadás egy lefelé menő

spirálba került. Hogyha a piac határozza meg a tudományos könyvkiadás helyzetét, akkor elveszíti azt a pozícióját, amire Glatz Ferenc utalt. Az idén a könyvforgalom 15–20%-os növekedésével számolhatunk, bár a kiadott művek száma és a példányszám csökken, az egy főre jutó könyvek számát tekintve Európa első tíz országa között vagyunk. (A teljes adatbázis megtalálható a KSH által kiadott A magyar könyvkiadás adatai 1995–2000 című kiadványban.)

Gondoljuk meg, hogy egy átlagos (nem illusztrált) kötet 1500-as példányszámnál nullszaldós, s az átlagos példányszám filozófiai művek esetében 2300, viszont szociológiai kiadvány esetében csak 1100. A másik riasztó adat a támogatás reálértékének csökkenése. Megtörténik, hogy egy kiadó nem veszi igénybe a megítélt támogatást, mert ez az összeg a költségek kisebb hányadát teszi ki, arra sem elég, hogy a kiadvány nullszaldós legyen. A könyvterjesztők arra vannak kényszerítve, hogy kis példányszámú és lassú fogyású könyveket ne terjesszenek. A kiadók „gyalázatosan alacsony” honoráriumot fizetnek. Ezek a tények együttesen csőd felé vezetnek. Mit lehet tenni ennek elkerülése érdekében? A skandináv országokban bevált, évtizedek óta működik a könyvtári példányvásárlás rendszere, ezt kellene követni, ehhez megvannak az alapok, nem kell új, önálló szervezet létrehozni ehhez. Ebben az esetben a kiadás rentábilissá válna, a könyvek eljutnának az olvasókhöz, lehetővé válna, hogy tisztességes honoráriumot kapjanak a szerzők.

Miklós Tamás, az Atlantis Kiadó igazgatója korreferátumában elismerte, hogy a könyvesboltok tele vannak (tudományos) könyvekkel (is), ám ez egy elmúlt helyzet eredményeit tükrözi. A könyvkiadás speciális terület, valamennyi olyan országban, ahol kis nyelven igyekeznek ilyen jellegű könyveket publikálni, a tudományos könyvek fajlagos

előállítási költsége magasabb, mint más könyveké. A piaca pedig eleve szűk, korlátozott, meghatározott értelmiségi rétegekhez szól. Nagyon sok gazdag ország van, amelynek nincs jelentős tudományos könyvkiadása, hanem angolul, németül vagy franciául publikálnak. A magyar kultúra (irodalom, színház stb.) és tudomány teljesítménye mindig nagyobb volt, mint az ország gazdasági teljesítőképesége. A magyar értelmiségnek önmagáról kellene lemondania, ha a könyvkultúráról, a tudományos könyvkiadásról lemondana, hiszen hosszú ideig ez biztosította az önazonosságát. Magyarországon még ma is sok esetben ugyanolyan példányszámban jelennek meg külföldi szerzők (filozófiai, szociológiai, történettudományi) művei, mint nagy világnyelveken. Holott az itteni olvasóközönség vásárlóereje kb. tizede a nyugatinak. A könyvek előállítási költsége viszont alig kisebb, mint ezekben az országokban. Csak a kompenzációnak köszönhető, hogy tudományos könyvkiadásunk nem omlott össze. Egy könyv kiadásához a pénzt ma három-négy helyről kell összeszedni. A vásárlóerő nem fog felőni a könyvkiadás szükségleteihez.

A könyvszakmából ma mintegy másfél milliárd forint hiányzik – hangzott el többször is a konferencián. Glatz Ferenc a pályázati rendszert a pszeudodemokratikus jelzővel kritizálta, Gyurgyák János az „uram-bátyám világot” említette ezzel kapcsolatosan.

A referens, a korreferens és felkért hozzászólók (itt nem idéztem) gondolatai alapján elkészülő/elkészült memorandumot az Akadémia eljuttatta/eljuttatta az illetékes minisztériumoknak. A kérdéssel kapcsolatos véleményüket a könyvkiadók, könyvterjesztők, a sajtó képviselői időhiány miatt már csak egy megadott e-mail címen mondhaták el. Lapunkban a témára még visszatérünk: megszólaltatunk néhány érdekeltet, s tudósítunk a memorandum sorsáról.

Cs. A.

Mi köze a biológiának a politikához?

Találkozás

Csányi Vilmos etológussal

Felgyorsult idő címmel új sorozatot indított a Kossuth Könyvkiadó. Az életút-interjúk közül elsőként Csányi Vilmos etológusét vehetik kezükbe a tudományos és művészeti élet huszadik századi alakjainak pályafutása iránt érdeklődő olvasók. A viselkedéskutatással foglalkozó akadémikust először arról faggattuk, hogyan választotta ezt a nem mindennapi hivatást, hiszen nyilván nem gyermekkorában döntötte el, hogy márpedig ő a biokémiát, a génkutatást, a neurobiológiát és sok más, a közember számára még nevében is idegenül csengő tudományt fogja művelni.

– Gyerekkoromban nagyon sokat foglalkoztam állatokkal, de aztán vegyész lettem – válaszolja Csányi Vilmos. – Vegyipari technikumba jártam, majd az ELTÉ-n a kutatóvegyész szakot végeztem el, és miután a vonzalmam a biológia iránt nagyon erős volt, biokémikus lettem. Neurokémiával szerettem volna foglalkozni, de amikor kiderült, hogy ezt részint nem lehet, részint ha lehetne is, nagyon sokba kerülne, akkor úgy döntöttem, „olcsóbb” ágát művelem a szakterületnek. Ez volt a magatartás-genetika meg az etológia. Az persze csak átmeneti állapot volt, hogy alacsony költségvetéssel lehetett dolgozni, most már ez a szakma is sokba kerül.

– Akkoriban, a hatvanas években ez új tudomány volt. Nemigen örültek szerintem az idő tájt a szakatlannak.

– Egyáltalán nem örültek, mert amikor a nagy genetikai vita zajlott, amely végül pozitív eredménnyel zárult, azt mondták, hogy jó, jó, a genetikát már elfogadjuk, de a viselkedéskutatások csak állatokra vonatkozhatnak, hiszen az ember esetében a párt dönti el, hogyan kell cselekedni. Tehát a viselkedésgenetikát továbbra is burzsoá áltudománynak minősítették.

– Az Önök által vizsgált területek eléggé elvontak a közember számára, mégis tudomány-nép-

szerűsítő munkára adta a fejét: könyveket, cikkeket publikált, előadásokat tartott. Hogyan fogadták ezt a kollégák? Nem vádolták azzal, hogy aprópénzre váltja a tudását?

– Mintegy menlevélként szolgált a tény, hogy ideológiailag sokáig tiltott területeken kezdtem dolgozni. Ez lehetővé tette, hogy olyan dolgokról is beszéljek, amelyeket a kollégáim esetleg másként fogalmaznának meg. Emlékszem, amikor írtam a cikkeket, akkor az egész Straub-intézet elolvasta, kommentálta, vitatkoztunk, hogy egy-egy fogalmat vagy szót hogyan lehet használni. Ebből én sokat tanultam, a többiek viszont úgy érezték, hogy a munkámban valamiképp ők is közreműködtek. Fontosnak tartották, hogy végre félre lehet tenni a szörnyű szovjet álgenetikát, amely arról szólt, hogy gének pedig nincsenek, a szervezetek asszimilálják a környezetet. Csodálatos módon megváltoznak a természet résztvevői és ennek az átalakulásnak az anyaggal semmiféle kapcsolata nincsen. Amikor valamelyest megnyílt a politikai légkör a Szovjetunióban, az egyik hétről a másikra helyreállt a tudomány is. Számos titkos fizikai intézetből kerültek elő molekuláris biológusok, akik a világtól elzárt laboratóriumukban a legfejlettebb technikát használták.

– Most már könnyebb etológusnak lenni? Gondolom, manapság senki sem vitázik azon, hogy létezik-e genetika...

– Dehogynem vitáztunk! A korábbi vitákban a biológusok voltak felháborodva, mondván: hogy jönnek a kémikusok a biológiához. Eltelt harminc év és kiderült: a két tudománynak igen sok köze van egymáshoz. Most a társadalomtudósoknak egy része hóbörög azon, hogy jön az emberhez a biológus. Ezt is meg kell majd emészteni. A bölcsész végzettségű tudósok némelyike megszokta, hogy a társadalomtudomány az emberről csak nagyon szűk és izolált körben tud beszélni, szerintük minden más, főleg, ha nem közülük való mondja, csak botorság lehet. Gondolják, a biológia nem tartozik rájuk. Ez olyasféle harc, mint amikor a biológusokkal kellett vitatkozni, hogy nemcsak a rendszertan és a fajok nagy számának ismerete tartozik a biológiához, hanem, mondjuk, az is, hogy egy adott fajon belül az energiaáramlás hogyan történik a szervezetben. Ezek ma maguktól értetődő megállapítások. Hasonlóképp megrázó felismerés az is, hogy a társadalmi folyamatokban, az emberrel kapcsolatos ismeretekben a biológiának szerepe van. Az a baj, hogy voltak biológusok, akik túl korán mondtak ki nem bizonyított elméleteket. Az 1920-as években létezett egy irányzat, amely úgy képzelte, hogy a társadalom nagyon egyszerűen leírható biológiai formulákkal. Ez nyilvánvalóan nem igaz, viszont egy sor tudomány tisztességesen követi, hogy hol vannak kapcsolatok a kultúra és a biológia között. Most már nem az a kérdés, hogy van-e ilyen találkozási pont, hanem, hogy milyen módon kapcsolja egybe a két területet. A társadalomtudósok úgy gondolják, hogy biológia volt egy darabig, aztán egy nap szóltak, hogy vége, és most már csak a társadalomtudomány, a társadalom és a hiedelmek szabják meg a fejlődést. Mi meg azt állítjuk, hogy a hiedelmek léte biológiai tulajdonság, s egészen más kö-

vetkezik abból, hogy ez biológiai kérdés, mint abból, hogy hiedelem csak úgy van.

– Le tudja-e fordítani mindennapi nyelvre azokat a kutatási eredményeket, amelyek tanácsként szolgálhatnának a társadalomnak, a társadalomtudománynak, illetve természettudósi értékelésük adnák mindannak, ami a közéletben, a politikában történik?

– Tudom, de nem szeretném, mert nem akarom a politikába beleártani magamat. Természetesen, mint humán etológusban érdekelt ember, figyelem a közéletet is, mert az része az emberi természet megnyilvánulásainak. De úgy szeretnék ebbe belelátni, hogy ne avatkozzam közbe. Elsődleges etológiai szabály, hogy a megfigyelt egyed ne tudja, hogy figyelem, ne zavarjam meg az életében, mert különben hamis eredményre jutok. Borotvaélen táncolás ez, mert közben meg kell ismerni a szereplőket, kommunikálni kell velük, ami menthetetlenül annak a látszatát kelti, hogy az ember valahova csatlakozik. Nagyon nehéz távolságtartással vizsgálni, ez minden politikával, szociológiával foglalkozó embernek gondja.

– Min dolgozik most?

– A kollégáimmal írunk egy összefoglaló, review-szerű cikket az eddigi kutyavizsgálatokról, mert igazolódni látszik az az elképzelésünk, amely szerint viselkedési analógiákat lehet találni a kutyában és az emberben. Ilyen közös jellemző például, az emberek nagyon szoros, egy életen át tartó a kötődése a szüleikhez. A kutyánál ugyanezt a szerepet tölti be a gazda. Aztán: az ember speciális tulajdonsága, hogy döntéskor a dominanciát tudja váltogatni egy adott feladat érdekében. A vakvezető német juhász egy rövid séta alatt legalább ötvenszer veszi át és adja vissza az irányítást. Az ilyen, nem erőszakon alapuló együttműködésre egyetlen más állat sem képes. A viselkedésben közös jellemzők alapján következtetni lehet arra, hogy milyen viselkedésmóddal rendelkezett az ember a nyelv előtti evolúcióban.

Mátraházi Zsuzsa

Ranschburg Jenővel beszélget Nádor Tamás

Mi sem áll távolabb tőle, mint bármiféle lélektanász tételek fölállítására. Egyetlen hasznosítható megfigyelés, önismeretserkentő jó tanács továbbadása, de legfőképpen szeretethiányos lényünk istápolása többet ér számára, mint a sokkötetes, megdöntetlennek vélt teóriák. S bár sokan naftalinszagúnak vélik, hogy még mindig hűséget, felelősséget és más ómódiákat bajtogat, jelen- s jövőbeli gyermekeink jobb sora érdekében teszi. És nem őt, azok agyát, szívét kell szellőztetni, akik legyintenek rá. Friss itt a levegő, otthonos szabadságérzet és megtartó szeretet járja át.

– *Induljunk ki egyik régi kötetének címéből: éppen harminc esztendeje, 1972-ben jelent meg a Félelem, harag, agresszió. Telítődtek-e azóta új, szigorúbb, ravaszabb tartalommal e fogalmak, vagy végső soron mindig ugyanazt jelentik?*

– Szakmailag ugyanazt jelentik, ám ez az időszak nálunk mind az agresszió, mind a félelem dolgában sok újat produkált. Persze, a tudomány is. S bár e kötetnek most jelent meg a tizedik kiadása, ma már könyvem tárgyáról, a gyermekkori félelmekről, agressziókról mást írnék. Főképpen arról, hogy a korábbiaknál sokkal előbb, kisebb korban jelentkeznek a félelem tünetei, a fóbiák és az agresszivitás, a későbbi antiszociális magatartás előjelei. Ezek olyan drámai mértékben hamar mutatkoznak, aminek nyilvánvalóan számos drasztikus külső oka van. Közülük is az elsők közt szerepel a monetarizált világban eluralkodó nyomor és a végleges lecsúszástól való félelem. Amely sokkal traumatizálóbb, mint az általános szegénység, amelyben korábban éltünk, hiszen akkor – sok egyéb rossz ellenére – nem a pénz volt az egyedüli érték. És akadt némi remény, vagy legalább illúzió. A lecsúszás, a nyomorúság manapság véglegesnek tetsző állapot, s a szülő tehetetlenségében gyakran a gyermekén, a nála egyedül

gyöngébben tölti ki indulatát. Sok korai gyermeki félelemnek ez a legfőbb oka. A gyermekek agressziója is részint ide vezethető vissza. Habár például a fiúk „ütközéses” világmegismeréséből (szemben a lányok „csacsogós” ismerkedésével) még nem következik majdani antiszociális magatartás. Következhet viszont a szülők diszharmonikus életviteléből, agressziójából, a család szét hullásából. Eme immár egészen kis korban jelentkező magatartásból sarjad aztán minden további: a kábítószerfogyasztástól a bűnözésig, prostitúcióig. A prevencióra való törekvést tehát nem lehet elég korán elkezdni. Kivált, mivel még az úgynevezett rendes családok is bajban vannak, hiszen tapasztalják: az általuk sugallt értékek – jóság, igazságszeretet, hűség, felelősség – világunkban inkább gátolják, mintsem segítik gyermekük előrejutását, karrierjét. Tavaly megjelent, *Pszichológiai rendelkezések gyermekkorban* című kötetemben már erről is jelenünk tapasztalatainak birtokában írok. S készül a folytatás, a serdülőkort taglaló kötet.

– *Személyiségünk titkai címmel is könyvet publikált – Popper Péter társaságában – 1978-ban. Markánsan változtak-e ezek a titkok azóta, vagy többet tudunk-e róluk, tehát önmagunkról?*

– Tévésorozat volt ez valamikor, amelyet nagy kedvvel

csináltunk. *Hogy nálam külön legyen* címmel ment, amivel arra utaltunk: a szülő szeretné, ha gyermeke nála többre vinné. A műsorszöveget a szerkesztő leíratta, s ezt publikálta. S mivel az ember más-ként beszél, mint ahogy ír, zavarban vagyok e kötetrel... Ami viszont a titkokat illeti: úgy vélem, még inkább vannak, mint egykoron. Mert manapság mintha még kevésbé, még felületesebben ismernék önmagunkat. Hadd hivatkozzam a Barnum-effektre. A híres cirkuszos mindig kihívott valakit a közönségből, mélyen a szemébe nézett, és „jellemrajzot” adott róla. Az emberek ámultak-bámultak, pedig csak bárkire jellemző általánosságokat mondott. Az egyetemen magam is végeztem ilyen kísérletet. Hallgatóim tesztkérdésekre válaszoltak, majd, válaszaik ismeretében, mindegyiküknek a kezébe adtam a „jellemzését”. Teljesen azonos szöveget. És harmincvalahány növendékem közül huszonnyolc „magára ismert”. *Jellem és jellemtelenség* című, készülő könyvemben ezt is megírom. Ennyire nem ismerjük önmagunkat. A jellem, a karakter különben igazi valójában csak kritikus helyzetekben nyilvánul meg. Akkor tudjuk meg: miképpen reagálunk a hatalmi megfélemlítésre, vagy éppen a hatalom vonzására, kísértésére. Megvallom, bár sok mindent megértem, s elég koros is vagyok, ráadásul mások önismertkeresésre „biztatása” is a mesterségem, igazában még önmagam se ismerem.

– *1977-es kötete a Családi kör. Sok szó esik manapság családvédelemről, családbarát kormányzásról stb., miközben köztudomásúlag nagy számban hullnak szét a családok. Alkothatunk-e hiteles képet e legkisebb biológiai, gazdasági, szociális, társadalmi közösségekről?*

– Az ez ügyben illetékes minisztérium adatai derűlátóak. Talán azért, mert a hatalom és a hivatal adminisztratív kérdésként, statisztikai szemszögből vizsgálja a családokat. Ennek azonban az igazsághoz semmi köze, mert a családok

helyzete valójában katasztrofális. Eszerint nem ugyanazokat a fogalmakat használjuk. Napjainkban a családok, s azon belül a gyermekek 75–80 százaléka veszélyeztetett. A fentebb jelzett, és egyéb okok miatt. S nem kis részt azért, mert az említett értékeket a társadalom is naftalinszagúnak véli. Pedig, ha például a kölcsönös felelősségvállalás hiányzik a családból, ha a gyermeket mihamarabb „önellátóvá” kívánják nem is csak nevelni, inkább idomítani, a szeretethiány egyenes következménye a deviancia. Mert – ahogyan egyik legkedvesebb íróm, Szerb Antal írja – mindenkinek meg kell élnie a maga gyermekkorát. Ennek hiánya okozza, hogy a mai, egyébként oly okos, tehetséges fiatalok annyira infantilisok. Ami azért is veszélyes, mert a felelősségérzet kialakulásának késése is bajba sodorhatja őket, vagy másoknak okozhatnak bajt.

– *S még egy könyvcím, 1984-ből: Szeretet, erkölcs, autonómia. Hogyan élünk, vagy élünk vissza e fogalmakkal? Az egyszerűség kedvéért kapaszkodjunk az első szóba: tudunk-e még szeretni, és hagyjuk-e szeretni magunkat?*

– A szeretet számomra mindmáig nehezen megfogható, megérthető emberi érzés. Merő önzés például: fiamat, lányomat, feleségemet jobban szeretem mások fiánál, lányánál, feleségénél. Pedig ugyanolyan szép, csúnya, okos, mint a nap, vagy földbuta, hűséges, vagy csalfa. Mert ez sajátos birtokviszony: ő hozzám tartozik. Mindennek ellenére: a szeretet nélkülözhetetlen emberi érzés. És nem velünk született, hanem „megtanuljuk” életünk első hat, drámaian emocionális hónapjában. Az évezredek óta beidegződött anya-gyermek kapcsolatban, érintésekben, mozdulatokban. Ez mintegy prototípusa mindannak, ami később következik. A szeretet, a kötődés más és más formáinak. Talán nem túlzás, ha azt állítom: akiben ez ilyenkor nem alakul ki, az később sem tud igazán szeretni, és mások szeretetét sem képes elfogadni, értékelni.

Legutóbb azt ígértem, ezen a héten visszatérnek Rubicsek Sándor *Idealista röpirat* című könyvére (Kossuth Kiadó, 2001). Rubicsek közgazdász, vagyis olyan számokkal dolgozó, racionális elme, akinek mégis pozitív utópiaja, jövőképe van. Ettől idealista. Könyvének emellett legnagyobb érdeme, hogy roppant egyszerűen, logikusan fogalmaz; közérthető és pontos.

A munka nem csak megélhetést biztosít. Több annál. A megélhetést biztosíthatják a segítők, szociális juttatások, meg lehet élni bűnözésből is; de a munka morális tartást ad az embernek, ettől érezheti csak, hogy a társadalomnak fontos, mert hasznos tagja. Így hát a munka hiánya frusztráltta, deviánsá, pszichopatává tesz, megrontja az egész társadalmat. Ezért nem egyezhetünk bele abba, hogy „piacgazdaság nincs a munkanélküliek tartalék-hadserege nélkül”: a modern jóléti állam igenis célul tűzheti ki a teljes foglalkoztatottságot. (A legmodernebb közgazdászok már hajlanak rá.) Nem biztos, hogy elérhetjük. De ha célként sem lebeg előttünk, meg sem közelíthetjük soha.

Hihetetlenül sok szót fecsegtünk már annak a megvilágítására, mi is a globalizáció. De ami a lényegét illeti, azt leginkább az Idealista röpirat-

ból értettem meg. Globalizáció az, amikor a tőke szabadon és ellenőrzés nélkül, fantasztikus gyorsasággal jár ki-be országok között, és ahol a politikusok nyakon akarják csípni, egyenlő közteherviselésre

a társadalom nevében, melyet képvisel, munkahelyeket akar teremteni, akkor megpróbálja becsábítani az országba a tőkét. A tőke jön, ám mindenféle kedvezményeket követel a munkahelyekért cserébe.

Kertész Ákos Ha globalizáció, legyen totális!

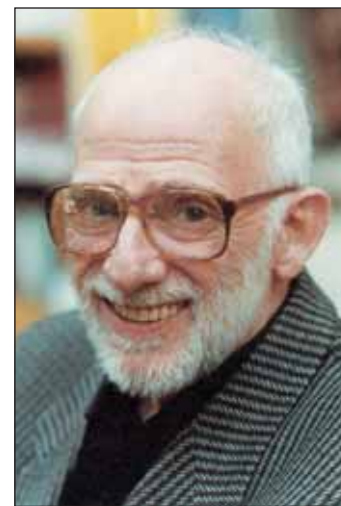
akarják kényszeríteni, onnan azonnal meglóg, és átsurran a határokon egy másik országba, ahol a politika kedvezőbb feltételeket nyújt. A nagyközönség úgy általában utálja a politikusokat (hazug és korrupt, önző disznók!), és már inkább a tőke és a piacgazdaság személytelen, objektív és racionális törvényeire szavaz.

Csak hogy a tőkének és piacnak egyetlen törvénye van: a hatásosság. Ha úgy tetszik, a profit. Az a célja, hogy a lehető legolcsóbban termeljen. Mi kell ahhoz, hogy egy termék olcsó legyen? Minél kevesebb humán munka, minél alacsonyabb munkabér, minél kevesebb adó, betegbiztosítás vagy egyéb járulék. Vagyis a tőke a munkának (munkahelynek) ádáz ellensége.

Ha a politikus (nem a megélhetési politikusról van szó!)

Olyan kedvezményeket, melyek már nem érik meg a munkahely árát, mert a legfőbb engedmény, amit a tőke megkövetel, hogy a gazdaságosság érdekében minél több munkahelyet szüntethessen meg, és minél kevesebbet kelljen adózni. Ha ezt nem biztosítják, a tőke már odébb is állt egy másik országba, ahol adóparadicsomot kínálnak a politikusok, és ezzel az ördögi kör bezárult. Ha azonban a globalizáció totálissá válna, vagyis a tőke egyforma feltételeket találna a világ minden országában, nem bírná többé az egyiket kijátszani a másik ellen.

Tehát a politikusok dolga az lenne, hogy választóik képviselőiben megregulázzák a tőkét, de ebben a mostani, félig megvalósult globalizációban a tőke mindig ki

bírja lopni a nyereségét onnan, ahol megtermelték neki, mindig meg bír lógni az adózás elől, míg az állampolgár, a termelő ember maga, aki helyhez van kötve, mert nem bír e-mailen vagy interneten elköltözni családotul, hóbélevancostul az egész egyetlen kattintásával Szingapúrból Bombayba, Bombayból Lisszabonba, Lisszabonból Kuala Lumpurba – ahol éppen kedvezőbb feltételeket talál –, mint a tőke, mely az információs társadalomban hihetetlenül mobillá vált. Vagyis mindig az állampolgár fizet, a tőkével szemben ő viszi el a balhét.

Rubicsek többféle, elsősorban humánus, emberközpontú, szociáldemokrata jellegű megoldást is fölvezol. Akit érdekelnek a részletek, olvassa el a könyvét. Megéri!

Márai-napok Berlinben

■ A német bestseller-listákon 2002-ben is előkelő helyet foglalnak el Márai Sándor (1900–1989) regényei. Január 18–19-én (péntek-szombat) Berlinben két helyszínen is gazdag programmal emlékeztek meg a magyar íróról. A budapesti Petőfi Irodalmi Múzeum Márai-hagyatékából, fotókból, kordokumentumokból most megnyílt tárlat a Collegium Hungaricum/Haus Ungarn/-ban egy „Márai – világpolgár Magyarországról” konferenciához kapcsolódott hazánk kulturális intézetében. Az előadásokat a Humboldt Universitát és az ELTE professzorai tartották, akik a péntek esti, Schlosspark-

Theater-beli pódiumbeszélgetésen is részt vettek. Knut Boeser „A gyertyák csonkig égnek” színpadi változatának német rendezője – a remek előadást követően – a színészekkel és tudósokkal közösen próbálta megfejteni a magyar szerző nyugat-európai sikerének titkát. Szombaton szintén a Schlosspark-Theater adott otthont a „Márai Sándor – európai és világpolgár” mottóval meghirdetett programnak, melynek keretében levetítették az alkotóról szóló „Washingtoni beszélgetés” című dokumentumfilmet. Az NSZK fővárosának kétnapos Márai-rendezvénysorozata egy újabb színházbéli pódiumbeszélgetéssel zárult, mely az író eltérő hazai és külföldi interpretációját és értékelését vette nagytitkos alá. Márai igazi sztár Németországban!

Mogyorósi Géza – Berlin

Vargas Llosa nekünk, az idő neki dolgozik

■ Harmincegy évvel ezelőtt ismertük meg Vargas Llosa nevét, akkor jelent meg máig leg híresebb könyve, *A város és a kutya*. Elképesztően jó regény volt, de nálunk kettős hendi-keppel indult: Ottlik Iskola a határon-jának valamiféle dél-amerikai változataként kezelték a helyszín és a téma hasonlósága miatt, s ez egymagában elég lett volna ahhoz, hogy némi lekezelés legyen a sorsa. Ezenfelül ott volt még 1971 másik nagy könyvszenzációja, Garcia Márquez *Száz év magány* című alkotása, és a kolumbiai író sikere jókora árnyékba borította a perui Vargas Llosa teljesítményét. Kétféle, egymást szinte kizáró ízlés jelölte ki ilyen módon a maga irodalmi idolját: Garcia Márquez mítoszteremtő őserije, sejtelmességre, balladás tömörsége mellett Vargas Llosa majdhogynem szürkének, túlságosan reálisnak, sőt realistának tűnő eszköztára sokak szemében nem tűnt igazán revelatívnak. (Hogy netán egyazon időben mindkettőt lehetne élvezni és befogadni – arról nálunk, természetesen, nemigen lehetett szó). S ezzel alapjában véve el is dőlt minden: amikor megérkeztek a további Vargas Llosa regények, már el voltak könyvelve egy másodlagos író munkáinak. Pláne, hogy ez az író – nem is titkoltan – „egy bátor Sartre-fióka”-ként aposztrofálta magát, s ami ennél is többet ártott magyarországi elfogadásának: új életre galvanizálta a százezerszer, megvetőleg elparentált politikai regényt. Mire megjött az a műve, amely – szerintem – fenekestől felforgatta a modern regénnyel kapcsolatos elképzeléseinket (vagy legalábbis alkalmas lehetett volna erre), vagyis hozzáférhetővé vált a *Négy óra a Catedralban*, addigra senkise figyelt rá, hogy Vargas Llosa – például a regényidő kezelését illetően – milyen szuverén alkotó. Pedig hát elképesztő volt, amit művelt. Az idősíkok pél-

dául nála egyetlen mondaton belül is váltakoztak. Az emlék, mint olyan, megszűnt Vargas Llosánál, holott a *Négy óra a Catedralban* mindvégig egyetlen délutánon játszódik: négy olyan szereplő tudatában, kiknek addigi élete végzetesen össze- összefonódott. Azért faggatják egymást, hogy kiegészítsék saját mozaikképeiket a történekről. S noha egyvégtében csak emlékeznek, mindezt velük együtt jelenként éljük át. Vargas Llosa annyira karakteres figurák vállára helyezi a cselekményt, olyan erős jeleneteket rajzol, hogy azok emlékeztünkbe tapadjanak és később bármely apró részletük felidézhesse teljességüket.

És most itt van az a regénye, amelyik leginkább tekinthető a *Négy óra a Catedralban* párjának, *A Kecse ünnepe*. Megint egy politikai regény, amilyent nálunk istenkísértés volna írni, mert szerzőjét – ha magyar volna – tüstént besorolnák a hajdani sematizmus követői közé, de hát odaát, ahol Vargas Llosa él, csak a rossz politikai műveket kell szégyellni, s nem az irodalmi irányt. Míg korábbi alkotásai zömmel szülőhazájában, Peruban (a hajdaniban és a jelenkoriban) játszódtak, az író most valamiféle egységes „latinamerikaiság” képviselőjeként lép fel, mint akinek az egész földrész a hazája. Új regénye Dominikában játszódik és miként a *Négy óra a Catedralban* tengelyében Odria diktatúrájának tündöklése és bukása áll, itt is egy magát Generalisszimusként bálványoztató diktátor: Trujillo végnapjai képezik a cselekmény centrumát. Sőt, ezek a valóban létezett figurák (köztük a regény írásának idején matuzsálemként még élő Balaguer) nem csupán egy-egy pillanatra felbukkanó háttéralakok, hanem főszereplői a történetnek. Jómagam még emlékszem rá, hogy az ötvenes-hatvanas években Trujillo

gyakori újsághír volt a Szabad Népben/Népszabadságban, az ellene elkövetett merénylet pedig (ennek a regénynek egyik legfontosabb cselekményszála), külpolitikai kommentárok tárgya. Most pedig itt él, lélegzik előttünk, mert Vargas Llosa szeretné megérteni, s hogy megérthesse, empátiával kell életre keltenie, hogy miből is áll egy ilyen – belül rothadásnak indult – figura. És megint a végletekig feszíti, tágítja a regényidőt: 1996-ban, harmincöt évi távollét után tér haza Urania Cabral abba a városba, melyet pánikszerű távozásakor éppen Trujillovárosnak hívtak, most pedig újra Santo Domingo. Amikor vele, 1961-ben, valami (az egész életét tönkretévő) borzalom történt, utolsó napjait élte Trujillo uralma: a regény egyik idősíkja az ellene merényletet elkövetni akarók hosszú várakozása. Egy másik ágon az bomlik ki előttünk: miként „kényszerül” bele Urania kegyvesztett apja, hogy – akár 14 éves lányának feláldozásával – visszaszerezze a kéjenc diktátor „jóindulatát”, Megint másik ágon a diktatúra kegyenceinek egymás elleni harca zajlik, közben megtörténik a merénylet, sőt a véres megtorlás is, majd tanúi leszünk Trujillo ama tettének, amely tulajdonképpen elindítja a lavinát, és ez a vég egyben a kezdet is. A felbomlott szerkezet helyreáll, immár kerek a történet. Igaz, fokozott olvasói koncentrációt kíván.

Vargas Llosa immár ökonómiára is szert tett mesterként mutatja magát: korábbi műveiben mindenből csipetnyivel többet adagolt a feltétel-

nül szükségesnél, erotika, izgalom, politikai pikantéria – olykor – mintha hatásvadászó fogásként tengett volna túl egyes oldalain, itt viszont lenyűgöző pontossággal érzi, miből mennyi elég. És talán éppen mert ízig-vérig latin-amerikai – saját világát ezért képes úgy ábrázolni, hogy az a világon bárhol érvényes lehessen. Aki eleve valamiféle „nemzetközi” hatásra kacsin-gatva kilúgoz műveiből minden „helyi” ízt és színt, csak azt éri el, hogy mindenütt elvontnak, talán kissé üresnek is érzik. Ezzel szemben Vargas Llosa arra a döbbenetre képes, hogy minél aprólékosabban, szinte naturalista részletézés-sel festi a Trujillo-diktatúra világát, annak belső relációi, sajtós szertartásai annál ismerősebbek mindazok számára, akik átérték az itteni, a „szocialista” eszme nevében gyakorolt diktatúrát. (Gondoljunk csak arra, hogyan értesül a regény kegyvesztett szenátora arról, hogy már nem az a nőmenklatúrában, aki...) Vargas Llosa többé már nem tengerentúli kuriózum, hanem aligha vitathatóan korunk egyik legjelentősebb élő prózáírója, aki nekünk dolgozik. Az idő meg neki.

Mario Vargas Llosa:
A Kecse ünnepe
/Tomcsányi Zsuzsanna fordítása/
Európa Könyvkiadó
623 old., 2200 Ft.

Írófaggató

Nádra Valéria megkérdezte

Borbély Sándort

BORBÉLY SÁNDOR (1941) szerkesztő, kritikus, irodalomtörténész Budapesten született, a debreceni KLTE magyar-ország szakán szerzett diplomát 1964-ben. Néhány évi tisztviselősködés után 1972-től az Ifjúsági Lapkiadó, 1976-tól a Móra Ferenc Könyvkiadó munkatársa, főszerkesztő, 1991-től irodalmi vezető. 1994 és 1997 között a Lord Könyvkiadó igazgatója. 1999 óta a szekszárdi Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola tanára. Írt monográfiát Gellért Oszkáról (1976), Jubász Gyuláról (1983), 1986-ban jelent meg Így élt Nagy Lajos, 1989-ben Így élt Ady Endre című könyve. Cikkeit, tanulmányait a Tájékozódás (1986), Klasszikusok rangrejtve (1996), illetve A Nyugat tájain (2002) című kötetekben gyűjtötte össze. Munkásságát a Művészeti Alap irodalmi díjával (1988), illetve IBBY-díjjal (1990) ismerték el.

– Magyarországon még a kritikusként, irodalomtörténészként, esztétaként ismertté vált tollforgatók is többnyire versekkel, novellákkal kezdik a pályájukat, vagy pedig később mutatkoznak be szépírókként is, lásd Schöpflin Aladár, Bóka László, Komlós Aladár példáját. A kevés kivétel egyike volna Ön? Úgy tudom, 1961, vagyis első publikációja óta soha, sehol nem adta jelét, hogy ilyen irányú írói törekvései is volnának. Ez csupán önkorlátozás (no meg önismeret), vagy esetleg nem is érzett erre késztetést?

– Még kamaszkoromban sem jutott eszembe verseket faragni. Végtére is kell, hogy jó olvasók is maradjanak. Persze, ez a pökhendi megjegyzés nem egykori, hanem mai magamat jellemzi. Egyszer az egyetemi szakdolgozatom készítése közben egy vidéki újságban találtam egy megrendítő hírt. Gondoltam, novellát lehetne írni belőle, de az egész olyan tragikus volt, hogy legalább Móricz Zsigmond tolla kellett volna hozzá. Ha egyszer ír az ember, ne adja alább a mester színvonalánál.

– Negyven év, tíz könyv, no meg számtalan kisebb cikk, kritika, tanulmány. Annál különösebb, hogy két alkalommal is (Jubász Gyula, illetve Ady esetében) az első (és szép szakmai sikert aratott) könyv után másodsorú is nekivágott a feladatnak és mindkét költőről átdolgozott, kibővített, felfrissített, egyszóval új monográfiát írt. Hogyhogy nem ül kényelmesen a megszerzett babérjain?

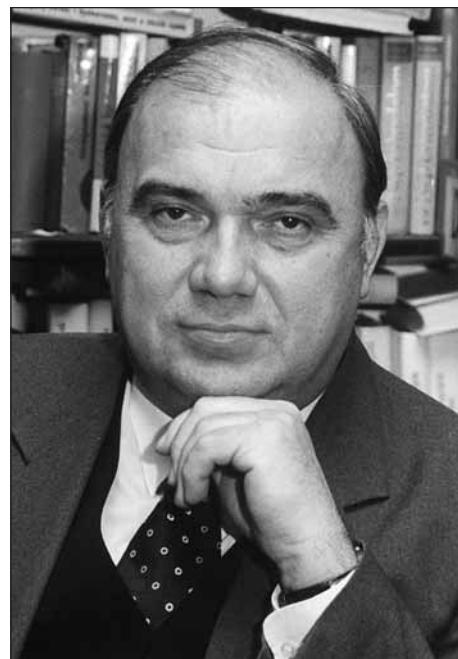
– Ez a „babér” kifejezés itt természetesen kedves túlzás. De nézze, mindkét esetben volt egy alapélményem, ezt megírtam Juhász Gyuláról és Ady Endréről is. Aztán volt további belső kényszerem, talán elégedetlenségem is, hogy újra elvassam ezeket az életműveket. Mind újabb és újabb izgalmakat, problémákat fedeztem fel. Szerencsém is volt, mert akadt lehetőségem, hogy a korábbi személységrajzot árnyaljam, a műelemzéseket kiegészítsem és ismét megoszthassam az érdeklődőkkel.

– Évtizedeken át volt kiadói szerkesztő, főszerkesztő, végül irodalmi vezető az – akkor – egyetlen gyermek- és ifjúsági könyvkiadónál. Itteni munkáját egyrészt a Kik írtak a gyerekeknek? című kislexikona, másrészt az IBBY-díj jelzi. Az élet úgy hozta, hogy már nincs munkaviszonyban egyik ifjúsági kiadónkkal sem, de ez vajon azt jelenti, hogy immár mint kutatót, lexikográfust, esztétát sem foglalkoztatja az ifjúságnak szánt irodalom?

– Az az igazság, hogy már nem foglalkoztat olyan intenzíven az ifjúsági irodalom, mint régebben. Egy negyedszázad tapasztalatait azért mégsem dobom ki az ablakon. Nagyon szeretném, ha ennek a sajátos irodalomnak lenne művészi respektje és ne csak a pedagógia szolgálólányának tekintenék. Tanult kollégáimmal már két műelemző kötetet is írtunk ebben a felfogásban a gyermek- és ifjúsági irodalom remekeiről. Óriási vállalkozásunk volt a Gyermekirodalom című opus, amely irodalomtörténetileg és műfajelméletileg is átvilágította ezt a kérdéskört. És nehogy elfelejtsem, a pécsi universitáshoz tartozó szekszárdi pedagógiai főiskolán évente közel másfélszáz hallgatónak okítom az ifjúságnak szánt irodalom sajátosságait. Két szemeszter van a tárgy kifejtésére és én olyan komolyan veszem, hogy még bukni is lehet belőle. Kiváltképp amióta lányunokáim vannak, nem mindegy, hogy kik vezetik őket az irodalom oltárához.

– Könyvkiadóban dolgozni: ez nem egyszerűen állás, hanem – amint mondani szokták – szerelem egy életre. Önnek 1994 és 1997 között megvalósult egy álma, Lord néven saját kiadót vezethetett. Tulajdonképpen miért szűnt meg a Lord és – ha tehetné – feltámasztaná-e valaha is?

– A Lord Kiadóban nekem elsősorban szellemi tőkém volt. Emlékezhet, éppen erre az időszakra esett a magyar könyvkiadás „mélyrepülése”, főként a

terjesztés lehetetlenült el. Egyik kiadványtól a másikig éltünk és borzalmas erkölcsi teherrel volt számomra sok pénzével „hazardírozni”. Ezért adtam fel. De azóta is nagyon jóleső érzés, hogy egyik-másik könyvünk újra megjelenik. Az érettségi vizsgát és a főiskolai, egyetemi tanulmányokat segítő műelemző kötetek ezek. Ma is állítom, hogy igen színvonalasak. Majdnem tapintatlan azonban kérdésének a második része. Nem szoktam beszélni erről, de mostanság is álmodom még egy önálló kiadóról.

– Legújabb könyve, A Nyugat tájain, egy kissé mintha összegzés akarna lenni: azokkal az alkotókkal foglalkozik, akik egész munkásságában talán legkitartóbban érdekelték: Ady, Jubász, Tóth Árpád, Gellért Oszkár, Nagy Lajos, Radnóti és a többiek. Anélkül, hogy a kötet hangja bárhol militáns volna, mintha a Nyugat jelentőségének hangsúlyozása egyfajta vita volna azzal az új tendenciával, amely e folyóirat és a hozzá tartozó írók szerepét devalváltni próbálná. A sort azonban még igencsak volna kikkel folytatni. Lesz folytatás?

– Irodalmi ízlésem lehorgonyzott a Nyugat első, legendás nemzedékének művészetfilozófiájára mellé. Lehet ez restség, lehet elítélendő hiba, de a posztmodern nem igazán érint meg. És már nem kívánok több szereplőt érdeklődési körömbé se vonni. Még egy „triptichont” szeretnék felállítani a „kismestereknek”. Az utóbbi Juhász Gyula-könyvem mellé mongoráfiát írni Szép Ernőről, illetve Tóth Árpádról. Az utóbbival kapcsolatban kutatásaimnak már eredményei is vannak. Szívesen elárulom azt is, hogy egy vadonatúj „magyar irodalom” kézikönyvet szerkesztetek, és kitűnő szakembereket sikerült az ügynek megnyernem.

Templom az, ahol

Tarjána Tamás

félcédulái

■ Krasznahorkai Lászlóval szinte a minap találkozhattak a Könyvhét olvasói: szépen megkomponált borítólapp-fényképről tekintett ránk fürkészőn, s bepillantást kaptunk a gondolataiba is. *Este hat; néhány szabad megnyitás* című könyve (művészeti írások gyűjteménye) azonban megérdemel további figyelmet is. A *Dovin* és a *Magvető* újdonságát tervező *Raszler Tibor* és *Gerendy Jenő* gyönyörű könyvtárgyat hozott létre. A kötet mesterien teremti meg az albumforma itt kívánatos egyensúlyát: képanyag és szövegfelület esztétikailag megragadó, intellektuálisan inspiratív viszonylatát. A szerző „érdekképviselőiként” nagy barna és fekete tereket, nyomtatott rámkákat, illékony kolorit-elmosódásokat alakítottak ki (aki ismeri a Krasznahorkai-művek alapján készült Tarr Béla-filmeket, tudja, hogy épp ezeket az „organikus” színeket és épp ezt a – bölcséleti érvényűvé váló – határozottságot kellett előhívni). A „sötétségre” a „világosság” válaszol: a fehér lapok mezője, rajta a szépen metszett, szokatlanul kicsiny betűk vetésével. Ha a textusokkal megidéztet vagy kommentált képzőművészek, kiállítók – Bukta Imre, Gémes Péter, Hegedűs 2 László, Janáky István, Lois Viktor, FeLugossy László, Dr. Máriás Béla, Medvigy Gábor, Szentjóbó Tamás, Szilágyi Lenke és Tolvaly Ernő – munkássága maga kerül előtérbe (mert ez alapvetően egy Krasznahorkai-opusz, nem katalógus!), egyetlen felvételbe kell sűrűsödni az egykori eseménynek, vagy inkább magának az alkotás-módnak, művész és műhely kapcsolatának, a koncipiált, konstruált tárgyakkól áradó szellemiségnek (ezek a fotók, óvatosan bár, élénkebb színekig is rugaszkodhatnak).

A fülszöveg állításán (idézetén), miszerint Krasznahorkai László „a jelenlegi prózai mezőny egyetlen igazán (s belátható időn belül az utolsó) metafizikus ihletésű írója”, nyilván erősen lehetne vitatkozni. Az *Este hat...* kétségtelen metafizikáját viszont ezek a lezáró alaphangú megnyitók már a cí-

mükkel is hordozzák: *A pokolkő kémiaja; Megálltatok a hegy lábánál; Fény- és lombfestészet; Az angyali rendről: 24 barang; A remény a szelencében maradt* és így tovább. Ugyanígy érdekes a felhasznált és dokumentált forrásanyag ölelése, *A egyházi törvénykönyvtől* Agripa Nettesheim *Titkos bölcséletén* át Rösch Frigyes *A tűzoltóság* című 1868-as munkájáig.

A könyv „fekete-fehérjét” ama néhány szabad megnyitás című is provokálja, hiszen ez a tárlatok megnyitására felkért író (általában az író) szólásának szabadságán kívül egy sakk-műszóval is pontosítja az *Este hat...* valóságos és elvont időfogalmát (Pilinszky János *Végkifejlet* című háromsoros verse idéződik fel: „Magam talán középre állok. – Talán este van. Talán alkonyat. – Egy bizonyos: későre jár”. Látni véljük Krasznahorkait, amint maga talán középre áll az érdeklődők gyűrűjében, szomszédosan a képzőművésszel, és halk felolvasással meghirdeti a későt). A gyönyörű könyv kétségtelenül Krasznahorkai írói munkásságának része – ám még azt az olvasót is közelebb viheti a mai magyar festészet, fotográfia, látványtervezés, valóságinstallálás világához, aki ritkán jár kiállításokra. A komoly beszéd ugyanis a létezés esztétikailag megragadható, megörökíthető tényezőiről, végső soron az elviselhetetlenül nehéz próbákban alakot öltő és jellé váló emberi méltóságról folyik.

„Templom az, ahol a szent iratok olvasása és megértése zajlik” – ez a könyv első szövegmondata (mely ráadásul önmagában képez egy passzust). Krasznahorkai, mondhatni, mindig „a templomról” elmélkedik – s legkevésbé az iménti pontos és sőtlan meghatározást tudja és akarja igazolni. A Krasznahorkai László prózájáról is gondolkodó esztéta, kritikus: *Keresztury Tibor* is rendelkezik valamiféle profán „templom”-felfogással. Tanulmánykötete – *Kételemek kora* – nyomán azt kell tételeznünk: a modernitásban az a szakrális hely, ahol a kételemek, kérdések, vitapontok, sőt: eldönthet-

lenségek és sokértelműségek szabad kifejtést és (nem a „végeredmény” felől szemlélt!) nyílt meg tárgyalást nyerhetnek.

A *Magvető*nek a kortárs magyar irodalomról szóló – és egy gazdag esszé- és tanulmányosort folytató – kötetét *Pintér József* ezúttal is remekbe szabta. A borító zöldje-barnája a hasadás, hasadtság képzetével járul hozzá Keresztury nézeteihez: nem előlegezi és nem „illusztrálja”, pusztán kíséri és beburkolja azokat. A szkeptikus, tömör *Előszó* nem hagy kétséget arról, hogy a negyvenedik életévét idén betöltő debreceni tudós egyrészt épp nem tudósnak tartja magát, másrészt soha nem fog az irodalomtudomány, az irodalomkritika túlbecsülésének vétkébe esni. Tizenhat-tizenhét évnyi bíráló ténykedés termésének közelítőleg a nyolcadát nyújtja át (érezhető ellenszennvel azok iránt, akik túl sűrűn ragadják meg összegereblyézhető cikkeik, alkalmibb megnyilvánulásai kötetkiadásainak esélyeit – bár, ugye, kedves Tibor, együtt is tudnánk örvendezni annak, hogy némely becsült kollégánknál a viszonylag sok egyáltalán nem *túl* sok). Jelentőségben az egységesen magas színvonalú – hűvösen tárgyilagos, de dinamikusan tárgyközelí – gyűjtemény utolsó ciklusa emelkedik ki: *Az üvegház törékeny nyugalma* kiegészíti a szerző Petri György-monográfiáját, nélkülözhetetlen az Oravecz Imre-szakirodalomban és egyes átfogó kérdések mérlegelésében. Az első ciklus címe is kritikus ars poetica: A visszanyert mértékletesség. Ebben is megfigyelhető, hogy Keresztury érdeklődése és értékvilága roppant nyitott, mégsem széttartó, és toleráns voltában is engedmények nélküli módon, önvalomásosan koherens. Az *Elfogadja és ellenáll* ciklust – a „törzssanyagot” – olvasva Kereszturyt is „kiállítások megnyitójának”, esti szabadnak mondhatjuk: az írók „közszemlére teszik” műveiket, ő pedig, a hivatásos szemlélők-szemlézők egyike, papírra veti azt, ami e művekből leginkább ő, K. T.

Míndez persze kétségtelenül általánosság, s kerüli lehetséges vitapontjainkat is. Erre most egyszerűen nincs tér. De tán jobb ajánlója is a kötetnek egy részlet, mint a részletezés. *Az ellenállás melankó-*

liájáról találjuk ezt: „Van valami lehegerlő nagyvonalúság Krasznahorkai mérhetetlen pesszimizmusának következetességében. Valami mélyebb tudás az elsötétülő világ finomszerkezetéről és érvényüket veszített törvényeiről”. Keresztury nem véletlenül – vagy nem csak véletlenül – tett és tesz kísérletet a „rövidkritikára” (mint az *Egy nyugodt konzervatív* című ciklus is bizonyítja): érénye a velős fogalmazás, mely formáltságában, stílusában, személytelen személységével eleve argumentáció, értékítélet is.

Prohászka László képzőművészeti szakíró és múltbúvár nyilván volt már tanúja egy-egy Krasznahorkai-kiállítás megnyitónak. A kitűnő – és szerénysége folytán szinte „eltűnő” – szakember jelképes temploma az a szobrokkal berakott, belakott tér(ség), mely az ég (a magyar ég) kupolája alatt található. Már akinek. Mert – mint a *Városháza A mi Budapestünk* sorozata számára – például a *Lengyel emlékek* mindegyikét meg is kell látni, meg is kell találni. A finom stílusú kis fővárosi útikalauzból sőt, hogy milyen esztétikai és morális örömet szerzett Prohászka-nak a saját emlék- és szoborkereső detektív munkája. Immár nem csak az örök élet! – hiszen 1956-ban is oly eleven! – Bem apó az egyetlen budapesti kő-lengyelünk, hanem például Moniuszko is az Operaház szoborsorában (nevét csak 1987-ben vették föl, miként komponistatársaiét is); Chopin pedig, tudjuk meg, Gödöllőre került emlékműként.

Az Anonymus-szobor alkotójával, Ligeti Miklóssal különösen szerencsés Prohászka találkozása (a *Ligeti-könyv a Kapoli Múzeum és Galéria, Balatonlelle* kiadása; ha belelapozunk a műbe, megtudjuk, miért az övéké). A kámzsás, arctalan, rejtelmes szoboralak és az alkotó titkainak tapintatos vizsgálata, az élet és a pálya felgöngyöltése a legszebb feladat annak, aki vallja: a templom nem azért áll, hogy benne minden szem őréa, a „mindentudóra” szegeződjenek. A bőséges fényképanyagot is tartalmazó, a biográfiába képzőművészeti és kor-kommentárt is szövő könyv – ma bemutatott társaihoz hasonlóan, csak épp másképp – jólesően emlékeztet: templom az, ahol.

Hirdetési felhívás

Hungarian Books Herald címmel angol nyelvű, a magyarországi könyvkiadást és könyveket bemutató tájékoztató periodika megjelenését tervezi a Könyvhét.

Magyarország 1999. évi frankfurti díszvendég szereplésére készülve megjelentettük a Könyvhét német nyelvű kiadását. Már akkor megfogalmazódott elképzelésünk: valamilyen módon folytatni kellene ezt a munkát, a magyarországi könyvkiadásnak, könyves cégeknek, szerzőknek, alkotóknak a külfölddel történő megismertetését.

A német nyelvű Könyvhét-különszám egyetlen megjelenése is tartósan jelenlévőnek bizonyult: az esemény után egy évvel példányokat kértek kiadónktól Németországból a magyar irodalom német barátai, két évvel később pedig a különszám egyik hirdetőjét erre hivatkozva keresték meg külföldről. E tapasztalatok megerősítettek bennünket abban: értelmes célkitűzés, hogy állandó periodikát indítsunk a magyar könyvszakma, könyvkultúra, irodalom és szellemi élet témakörében. A periodika lehangsúlyosabb témája természetesen a könyvkiadás, könyvkereskedelem, könyvkultúra és a könyvek maguk, alkotóikkal együtt. A periodika jellemzőiről előzetesen kialakított elképzelésünk mértéktartóak, nem kívánunk olyan terveket készíteni, melyek megvalósíthatósága nem látszik reálisnak.

A Hungarian Books Herald az angol mint nemzetközi nyelv dominanciája miatt angol nyelvű, terjedelme 20–32 oldal, példányszáma 2000, megjelenésére évente két alkalommal kerül sor: a tavaszi Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválhoz és az őszi Frankfurti Könyvvásárhoz időzítve. Ez az alapelképzelés, amely természetesen a fogadtatástól függően hosszú távon változtatható, úgy gondoljuk, hogy az évi két szám hosszú távon maximum évi négy számmá fejleszthető, ugyanígy példányszáma és terjedelme a pénzügyi lehetőségek függvényében növelhető.

Tartalmilag a kiadvány három pillérré építkezik: a Könyvhét számára készített és erre alkalmas anyagok közlésére, az eredeti, a Hungarian Books Herald számára készített cikkek és interjúk közlésére, valamint a hirdetésekre.

Formai jellemzői megegyeznek a Könyvhét német nyelvű különszámának formai jegyeivel, azaz magasabb grammsúlyú műnyomó papírra négy színben nyomott borítóval és műnyomó négy szín color nyomású belívvel jelenik meg, a tipográfiájában a Könyvhétől kissé eltérően, látványosabb, figyelemkeltőbb vizuális megoldásokra törekedve.

Finanszírozását a hirdetésekre alapozzuk, mert a kiadványt ingyenesen terjesztjük, emellett lehetőséget kívánunk nyújtani a külföldiek által történő előfizetésre, ennek azonban a finanszírozásra számottevő hatása nyilvánvalóan nem lehet. A terjesztés két külön úton történik: közvetlen postai kiküldéssel a szakmabeli partnereinkkel együtt kialakított címanyagra 1000 példányban, és a kiadványban hirdetéssel részt vevő valamint könyvszakmai intézményi partnereinknek átadandó összesen 1000 példány ingyenes szétosztása útján.

A Hungarian Books Herald megjelentetése mellett szól, hogy a magyar könyvkiadás és könyvkereskedelem jelen pillanatban fejlődési szakaszában van, a magyar könyvszakma nemzetközi kapcsolatai kibontakozóban vannak, a külföldi könyvkiállításokon és vásárokon jelenlétünk egyre nagyobb léptékű. Magyarország hosszabb-rövidebb idő után történő csatlakozása az Európai Unióhoz a könyves kapcsolatoknak is új lendületet adhat, amelyre célszerűnek látszik többoldalúan felkészülni. Nem utolsósorban pedig a magyar irodalomnak, a magyar íróknak a növekvő külföldi megismerése és elismerése most talán szélesebb körben is érdeklődést vált ki a magyar irodalom külföldön eddig kevésbé vagy egyáltalán nem ismert alkotói iránt.

A Hungarian Books Herald egyértelműen csak abban az esetben jöhet létre, ha elegendő könyvszakmai partner jelentkezik hirdetési szándékkal.

Emiatt tesszük közzé hirdetési felhívásunkat:

várjuk azoknak a könyvszakmai partnereinknek a jelentkezését, akik hirdetési szándékukkal hozzájárulnának a Hungarian Books Herald megszületéséhez.

Az első szám tervezett lapzártája: március 8.

Információ, hirdetésfelvétel:

Könnyű Judit

209-1875

Könyvhét

KÖNYVHÉT

Libri sikerlista

2002. január 26. – február 7.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

SZÉPIRODALOM	ISMERETTERJESZTŐ	GYERMEK, IFJÚSÁGI
1. Tolkien, J. R. R.: A Gyűrűk Ura I–III. Európa Könyvkiadó	1. Dr. Kende Péter: A Viktor Hibiszkusz Könyvkiadó	1. Rowling, J. K.: Harry Potter I–IV. Animus Kiadó
2. Cook, Robin: <i>Sokk</i> I. P. C. Könyvek	2. Müller Péter: <i>Jóskönyv</i> Doctor Herz Bt. – Magyar Könyvklub	2. Sachar, Louis: <i>Stanley, a szerencse fia</i> Animus Kiadó
3. Márai Sándor: <i>Mágia</i> Helikon Könyvkiadó	3. Ambrose, Stephen E.: <i>Az elit alakulat</i> Gabo Könyvkiadó	3. Rowling, J. K.: <i>Legendás állatok és megfigyelésük</i> Animus Kiadó
4. Harris, Joanne: <i>Csokoládé</i> Ulpius-Ház Könyvkiadó	4. Darvas Iván: <i>Lábjegyzetek</i> Európa Könyvkiadó	4. Schmidt, Annie M.G.: <i>Macskák társasága</i> Animus Kiadó
5. Tolkien, J. R. R.: <i>A babó</i> Falukönyv-Ciceró	5. Petőcz György: <i>Csak a narancs volt</i> Irodalom Kft.	5. Rowling, J. K.: <i>A Kviddics évszázadai</i> Animus Kiadó
6. Sasson, Jean: <i>A fátyol mögött</i> Gabo Könyvkiadó	6. Taraborrelli, Randy J.: <i>Madonna titkos története</i> Magyar Könyvklub	6. Tatay Sándor: <i>Kinizsi Pál</i> Falukönyv-Ciceró
7. Sasson, Jean: <i>Királyi sivatag</i> Gabo Könyvkiadó	7. Márai Sándor: <i>Ég és Föld</i> Helikon Könyvkiadó	7. Wilson, Jacqueline: <i>Micsoda anya!</i> Animus Kiadó
8. Kepes András: <i>Könyv-jelző</i> Park Könyvkiadó	8. Pálffy Katalin: <i>Látnivalók Magyarországon</i> Well-Press Kiadó	8. Wilson, Jacqueline: <i>Kettős játszma</i> Animus Kiadó
9. Sasson, Jean: <i>A hercegnő lányai</i> Gabo Könyvkiadó	9. Márai Sándor: <i>Szegények iskolája</i> Helikon Könyvkiadó	9. Lowry, Lois: <i>Számláld meg a csillagokat</i> Animus Kiadó
10. Wells, Rebecca: <i>Vagány nők klubja</i> Ulpius-Ház Könyvkiadó	10. Bános Tibor: <i>Jávor Pál</i> Athenaeum 2000 Kiadó	10. Weiss, Ellen: <i>Shrek</i> Ulpius-Ház Könyvkiadó

A FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZ SIKERLISTÁJA

2002. FEBRUÁR 4.

Szépirodalom:

1. Tolkien, J. R. R.: A Gyűrűk Ura Európa Könyvkiadó
2. Márai Sándor: Mágia Helikon Könyvkiadó
3. Fielding, Helen: Mindjárt megőrülök! Európa Könyvkiadó
4. Cook, Robin: Sokk IPC Könyvek
5. Nashwan, Khaled Dr.:
Sába királynő országából jöttem Alexandra Kiadó
6. Harris, Joanne: Csokoládé Ulpius-Ház Könyvkiadó
7. Márai Sándor: Ég és Föld Helikon Könyvkiadó
8. Williams, Tennessee: Drámák Európa Könyvkiadó
9. Beigbeder, Frederic: 1999 Ft Geomédia Kiadó
10. Ambrose, Stephen E.: Az elit alakulat Gabo Kiadó

Ismeretterjesztő:

1. Dr. Kende Péter: A Viktor Kendeart Kft.
2. Felsőoktatási felvételi tájékoztató 2002.
3. Petőcz György: Csak a narancs volt Irodalom Kft. 2001.
4. Bartus László: Maffiaregény Bartus László
5. Csepeli György: A szervezkedő ember Osiris Kiadó
6. Dohár Péter: Kis angol nyelvtan Ring-6 Kiadó
7. Csurka Gergely–Mezei Dániel:
Kemény évek Sensus Kiadó
8. Silbley, Brian:
A Gyűrűk Ura (hivatalos filmkönyv) Szukits/Alexandra
9. Grimm, Hans-Ulrich: A leves hazudik Kétezeregy Kiadó
10. Tvrtko, Vujity: Újabb pokoli történetek Alexandra Kiadó

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049

vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi,
időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvruházban

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)

Telefon: 331-0126, 331-0127

Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes
választékával várjuk kedves vásárlóinkat.

Minden könyvet egy helyről!

Olvasás Éve: fókuszban a Typotex

2002. február 18-tól március 10-ig

árengedmények: 10–30%

Fókusz Könyvruház:

Bp., VII. Rákóczi út 14–15.

TYPOTEX

1024 Budapest, Retek u. 33–35.
Tel./fax: 316-3759; www.typotex.hu

KÖNYVHÉT

Hirdetésfelvétel:

209-1875

A Librotrade Kft. ajánlata

Bumbák Marianna

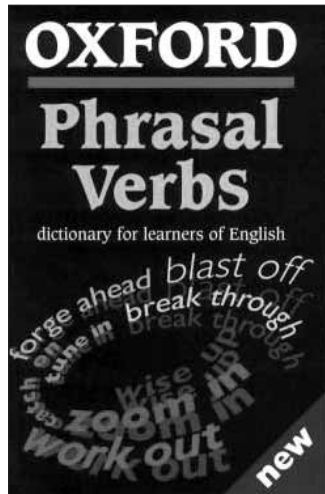
Bumbák Marianna: Angol tematikus tesztek nyelvvizsgára 2350 Ft
Bumbák Marianna: Gyakorlókönyv az angol érettségi és nyelvvizsga feladatokhoz 1980 Ft

Librotrade Kft.

Magyar–angol, angol–magyar zsebszótár 1800 Ft

Oxford University Press

Oxford Idioms Dictionary for Learners of English 3281 Ft
Oxford Phrasal Verbs Dictionary for Learners of English 3281 Ft

1173 Budapest, Pesti út 237. Telefon: 258-1463 Fax: 257-7472

A Széphalom Könyvműhely ajánlata

CSÓRI SÁNDOR:

Csendes tériszony

(új versek) A/5, fűzött, keménytáblás, 120 o., 1500 Ft

A Kossuth-díjas költő új kötete igazi szintézis, a lírai életmű gazdag kiteljesedése. A versek túlmutatnak a személyes én-lírán, s a jelent történelmünk és az európai szellemi áramlatok kettős fénytörésében láttatják.

JÓKAI ANNA: Napok

(regény, 3. kiad. – életműsorozat)

B/5, fűzött, keménytáblás, 612 o., 3950 Ft

A Kossuth-díjas író nagy sikerű regénye ma is időszerű: a 20. század első harmadától a hetvenes évekig követhetjük nyomon a regényhős útját, tudati fejlődését és közel fél évszázad színes, nemegyszer tragikus társadalmi rajzát.

LENGYEL BALÁZS:

Ki találkozik önmagával?

(esszék) A/5, karton,

színes borító, 276 o., 1800 Ft

A Széchenyi-díjas irodalomtörténész, esszéista, az Újhold szerkesztője Babits, Kassák, Mándy, Mészöly Miklós, Weöres, Ottlik életművéről írt kritikáit, esszéit adja közre a kötetben. A könyv

igazi csemegéje az Erdélyi út című, Nemes Nagy Ágnessel közösen írt napló.

MIKLÓSSY ENDRE:

Túl a toronyon, melyet porhul rakott a szél

(XX. századi gondolkodók)

A/5, ragasztott kartonkötésben, 410 o. 1700 Ft

Az ismert kultúrtörténész századunk jeles – sokáig tiltott, elhallgatott – gondolkodói hagyományát: Fülep Lajos, Hamvas Béla, Kerényi Károly, Szabó Lajos, Várkonyi Nándor és Karácsony Sándor életművét elemzi.

SALAMON PÁL:

A menyegző

(regény) A/5, ragasztott kartonkötés, 224 o., 1800 Ft

A Sorel-ház írójának új regénye egy tizenhárom éves zsidó fiúnak és egy tizennégy éves keresztény lánynak az ismert történelem legsötétebb napjaiban fellobbanó szerelméről szól.

Széphalom Könyvműhely
1068 Bp. Városligeti fasor 38.
Telefon/fax: 351-0593
iroalap@interware.hu
www.szephalomkonyvmuhely.hu

Magyar irodalom

**Monoszló Dezső:
A halálom utáni napon***Magyar Napló, 114 oldal, 1876 Ft*

Senki ne gondoljon a divatos hazajárolélek-sztorik egyik (mondjuk hinduista vagy amerikanizáló) változatára Monoszló Dezső új könyvének címe olvastán. A nyolcadik X küszöbén álló, Csehszlovákiából vagy harminc éve Ausztriába települt költő-író (feltehetően önvizsgáló célzattal) kitalált egy Koncz Gábor nevű frissen elhalálozott író, de csak azért, hogy egyrészt felesége, másrészt szeretője, harmadízben két – hozzá hasonló korú – osztálytársa szemszögéből bemutassa és értékelje eltávozott hőse életének jelentősebb epizódjait.

A gyorsjáratú visszavetítések inkább szólnak a napi teendőikkel foglalatoskodó emlékidézőkről, mint az infarktusában kiszívott, nem sikeres, bár elismert alkotóművészről. Az első feleség, aki megtalálja a hült testet, igazából már nem szeretne férjét, hiszen Gábor bevallottan szeretőt tartott s az asszony sem tartóztatta magát a megegyezéses házasságtöréstől. Az ifjú kedves (kivel az író nemrég szakított) szintén napirendre tér afelett, hogy hajdani csábítójára már csak nemlétezőként kell gondolnia – ha éppen ezzel és nem új, szuperpotens fiújával akar szórakozni... A különféle nyavalyákkal bajlódó, zsémbes és háklis volt gimnáziumi társak ütődnek meg a legkevésbé a gyászestől: őket vénységükre nemigen befolyásolja, milyen művész lett, vagy miféle padszomszéd volt Koncz Gábor, kit amúgy is nemsokára követnek a semmibe.

A halállal kapcsolatos megfontolásokkal, közbevetésekkel teli kisregény negyedik részét valószínűleg a főhős agóniája közben felmerülő képzettársítások, emléktöre-

dékek töltik ki. Mintha Monoszló Dezsőnek már nem lett volna kedve ezekkel a bejátszásokkal megterhelni a cselekményt, már csak azért sem, mert esetleg kiszorították volna a szövegből a bölcséleti indíttatású általánosításokat, melyek igen meggyőzőek, s magunkba-szállásra késztetően elgondokoltatóak.

Islai Zoltán

Irodalomtörténet

**Hargittay Emil:
Gloria, fama, literatura***Universitas Kiadó, Budapest*

A fejedelmi tükör a politikai irodalom egyik műfaja. Az ókori eredetre visszavezethető tanács- és elmélkedésgyűjtemények kiadása a tizenhatodik-tizenhetedik században divatozott, de – mint *Hargittay Elemér* alapos és nem csak irodalomértők számára izgalmas összefoglalójából megtudjuk – még a 20. században is jelent meg belőlük kettő. Világszerte közhelyként idézett példájuk *Macchiavelli II Principéje*, már csak azért is, mert az uralkodói erények leírásában és ajánlásában a híres író itt szakadt le a hagyományos egyházi morál járszalagjáról.

A szorosan vett magyar fejedelmi tükrök közül a legnevezetesebb *Zrínyi Miklós* Elméltetése Mátyás királyról. Jelentősége abban áll, hogy a költő-hadvezérnek e művéből lehet elsősorban kimutatni azokat az eszméket, amelyek pontosan kijelölik helyét a hazai politikai gondolkodás történetében. Gondolkodástörténetileg fontos egy másik terjedelmes fordítás: *Szepsi Korotz György*é. Ő Bocskai István fejedelem írnoka volt. A könyv I. Jakab angol király nézeteit tartalmazza, személy szerint Henrik fia okulására. Pikantériája az, hogy a fordító Homonnai Bálint

fiának dedikálja, aki (Bocskai gyanúsán hirtelen halála után) a fejedelmi címnek volt egyik várományosa, s nem kizárt, hogy ellenfelei nyergére kent méreggel tették el láb alól... *Pataki Füstös György* királytükrenek címettje Erdély virágkorának uralkodója, *Bethlen Gábor*. Benne a tizenkét fejedelmi erényt egy tucat olyan drágakő szemlélteti, melyek a bibliai Jelenések Könyvében az új Jeruzsálem kapuit díszítik.

A rengeteg új összefüggést megvilágító tudományos mű egy valódi fejedelem, *I. Rákóczi György* kezéből származó rövid parainézist is elemez. Érdekes, hogy utalások találhatók benne a fejedelmi tükrökhöz hasonlóknak, István királynak tulajdonított Intelmekre.

I. Z.

Külföldi irodalom

**Tom Whittaker –
Johnny Dodd:
Mindig magasabba***Bastei Kiadó, 397 oldal, 2278 Ft*

Nem tudni, mekkora szerepe van egy bizonyos *Johnny Dodd*nak, hogy az extrém sportoló *Tom Whittaker* kaland-történetfüzére szépirodalmi erényekkel büszkélkedhetik. A törhetetlen akaratot árasztó, a cselekvő emberek sikerébe vetett hitet propagáló könyv epizódjainak sorrendje ugyanis egyre nagyobb feszültséggel tölti föl az egymásutání fejezeteket. Hiába gondoljuk olykor, hogy hatásukat aligha lehet fokozni, a szerzők mindig új és új meglepetésekkel szolgálnak a vállalt sportfeladatok veszélyessége és nehézsége tekintetében.

A hegymászó-sielő-vadvízvezető túság emberpróbáló és istenkísértő megpróbáltatásai egyfelől így válnak a kihívásokat állhatatosan vállaló amerikai sportolók szolidaritásá-

nak, barátkozásának dokumentumává. A közös nekiveselkedések másfelől csupán hangulati aláfestését képezik annak a hatalmas egyéni teljesítménynek, amely az autóbaleset miatt csonkolt lábú Whittaker páratlan személyiségéhez fűződik.

Az életét elég korán a különleges sportoknak szentelő, tanulmányait nem nagy becsúval végző, dislexiával küszködő, csapatjátékokban csak közepesen sikeres walesi férfi azért lesz – megérdemelten – az amerikai fiatalok egyik példaképe, s valószínűleg nemzeti hős, mert (harmadszorra) múltábal elsőként jut föl a Mount Everest csúcsára. Ezzel megvalósítja régi álmát, egyúttal ötvenévesen bebizonyítja: hátrányos helyzetű ellenére az egészségeseket megszégyenítő tettekre képes.

Könyve minőségével pedig azt igazolja, hogy kitűnő megfigyelő, s nemcsak a külső események érzékeltetésében jeleskedik, hanem jól ért a lelki folyamatok felidézéséhez is. Ennek köszönhető, hogy a nagy hegyek legyőzése soha nem vágyakozó olvasókat is – a szájatáti bámuláson kívül – arra készíti, hogy átéljék vele mindazt, amit ő tapasztalt, s ami – eszerint – értelmet adott az életének.

*(islai)***P. G. Wodehouse:
Dinamit bácsi***Európa Könyvkiadó
333 oldal, 1200 Ft*

Nem tudom, ki hogy van vele, de engem, ha egy könyv címlapján azt olvasom, hogy Wodehouse, a könnyű gondtalanság ritka érzése fog el. A Dinamit bácsiban négy fiatal már-már a szerelmi civódmányok és félreértések áldozatává válik, ezért kénytelen a dolgoikba beleavatkozni a „nagybácsi”. Ezek a fiatalok jócskán el vannak látva és meg vannak áldva nagynikkel és nagybáccikkal, de olyan, mint Lord Ickenham,

csak egy van. Szereti unoka-öccsét, Pongót: jobban tudja, mi a jó neki, mint maga a fiatalember, s ezért kénytelen megakadályozni egy, sőt, mint később kiderül, két rossz házasságot. A szent cél érdekében minden megengedett, álnévhasználat, kisebb betérés, mellszobrok ellopása, a rend éber őrének kacsausztatóba dobálása és vég nélkül sorolhatnám a mulatságos akadályokat, míg végre mindenki a helyére kerül. Kedves, bohókás, kivétel nélkül mulatságos alakok nyüzsögnek Londonban és a vidéki birtokokon: bamba, de jóindulatú úrnők, ravasz és minden hájjal megkent szobalányok, nyámnyila ifjú szerelmeseik, elszánt művészpálánták, elfuserált üzletemberek. Bárcsak minden családban lenne egy ilyen nagybácsi, aki nemcsak fiatalos, jószívű, merész, mindenre elszánt, nem riad vissza semmilyen mókától, minden helyzetből ki tudja magát vágni, és ráadásul még gazdag is...

A hosszú vakációk ideje sajnos elmúlt, de a Dinamit bácsi olvasása garantáltan fel tud dobni akárkit akármilyen szomorú, esős hétvégi délutánon.

–a –a

Pszichológia

Alison Gopnik–Andrew N. Meltzoff–Patricia Kuhl:
Bölcsek a bölcsőben
Hogyan gondolkodnak a kisbabák?
Typotex Kiadó

„Nyissuk ki hát a gyermekszoba ajtaját, és lessünk be a bölcsőbe!” – javasolja a kisdedek ösztönös elméletalkotó aktivitásával foglalkozó, a szakembereknek és a kevésbé képzett érdeklődőknek egyként szánt színvonalas munka: s talán nem előnytelen, hogy e sorok írójának jelenleg épp módja van engedni a felszólításnak. Enged is örö-

mest – hogy azután a gyerek-szobában, az „ártatlanság, tehetetlenség és gondolatlanság” három hónapos kis csoportját tüzetesen – noha persze nem a szakértő szemével – megvizsgálva vagy arra jusson, amire a szerzők; vagy egészen másra.

A *Pléh Csaba* szerkesztette *Test és lélek* sorozat újdonsága a modern pszichológia vívmányain alapuló, a kérdéskörben világosan eligazító mű – amely azonban – nyilván szándékosan – olyan provokatív megállapításokat és szokatlan stílusfordulatokat tartalmaz, amelyek (jó értelemben) dinamizálják a könyv olvasóját, használóját, másfelől (nem olyan jó értelemben) mehökkentik a szöveghez barátságosan közelítőt. Példának okáért: a szülés élményét az „egy maratonverseny és egy végtelenbe nyúló, hatalmas orgazmus együtt” poétikus (?) képével (képzavarával?) írják le, ám találunk *A magyarázat mint orgazmus* című fejezetet is. A szerzőhármás igencsak ambicionálja a legkülönfélébb hivatkozások – részben a tömegkommunikációból, a képernyőről szerezhető kétséges ismeretek és élmények – bevonását az így talán „testközelibbnek” vélt okfejtésbe, és stílusukat is úgy kihegyezik, hogy állandó bökdötetésünk közepette nem könnyű elválasztani az – ismételjük: tudományosan megalapozott és kreatív – munka „akadémikusan” érvényes és hipotetikusan rébuszos állításait.

Maga a *Bölcsek a bölcsőben* cím össze is foglalja a könyv jellegét, hiszen ez kétségtelenül hatásvadász cím, mely rájátszik a szépirodalomban (Madách Imre...) és a szakirodalomban sem ritka „korcsoodás”-képzetekre: hogy a csecsemőhöz képest minden életstádium embere csak romlik, veszít. Az angol eredeti titulusa majdnem ugyanez, de annak *Crib* szavába igen előnyösen belesimul a jászol, betlehem jelen-

tés. *Vassy Zoltán* magyarítása felerősíti a hangütés különösségeit. Magas színvonalú és színes a tolmácsolás. Még arra is volt gond, hogy a „van-e fa az udvaron, ha az udvaron egyébként nincs senki?” kérdés verseit angolul, prózai fordításban és *Fried Katalin* átköltésében is olvashassuk. Kár, hogy a két „alapvers” szerzőjét nem sikerült azonosítanunk, s mintha azt is elhallgatná *Gopnik, Meltzoff* és *Kuhl*, hogy ez a kétszer öt sor az egyik legjátékosabb angol versforma szüleménye...

Benyitván a gyerek-szobába, jó úgy elüldögelni a bölcső mellett, hogy benne bölcset látunk (utódunkat). *A konfliktus mint próbaüzem, az Óvodáskor: szerelmek és hűtlenségek operája, A hangkód, Az agy fejlődése* és más – a bölcsőtől nemegyszer bátran elrugaszkodó – fejezetek elsajátítása tanulságos és élményszerű – mindaddig, míg a kis bölcs váratlan bömbölésétől a kötet ki nem esik a kezünk közül.

–más

Biológia

Róbert Ceman:
Élő természet – Növényvilág Földrajzi enciklopédia
Mapa Slovakia, Terjeszti a Geobooks Hungary Kft.
2980 Ft

Az élő természet különleges jelenségeivel, rekordnak tekintett teljesítményeivel ismerteti meg az olvasót a szlovákiai kiadó legújabb, keménykötésű, 480 színes fotót magában foglaló kötet. A Rekordok sorozat többi (Élettelen természet, Állatvilág, Világűr, Ember és társadalom, Az emberiség története) – részben már megjelent – tagjához hasonlóan tudományos alapossággal, ugyanakkor a képek, táblázatok révén az ismeretterjesztés legszebb hagyományait követve összegzik a biológia, a földrajz legérdeke-

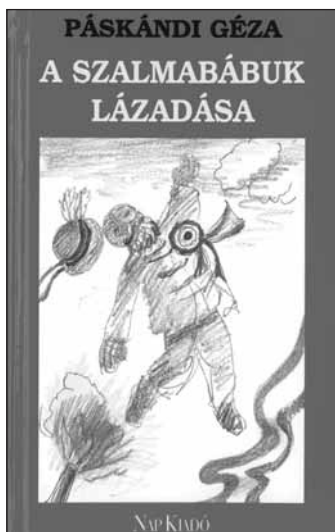
sebbnek vélt jelenségeit, és egységes képet igyekeznek nyújtani a Föld növényvilágáról. Kimondott szándékuk volt, hogy könyvük használható legyen az általános és középiskolások számára, meg persze mindenkinek, akit az élővilág érdekel. A könyv felépítése a földtörténeti korokat követi, röviden áttekinti a Föld és az élet keletkezéséről szóló elméleteket, az előidőben, időben és középidőben, majd a harmad- és negyedkorban bekövetkező természeti változásokat. A jelenkori flórával foglalkozó fejezetben bemutatja a Föld növényzeti öveit, a növények felosztását és a Linné-féle rendszert. Sorra veszi a tengerek és a szárazföld különböző övezeteinek – a neotropikustól az antarktiszig – valamilyen szempontból különlegesnek számító, a legmagasabb, a legnagyobb, a leghasznosabb, a legelterjedtebb, a legkisebb vagy a bevallottan szubjektív legszebb jelzővel ellátott növényeit. Megtudhatjuk, hogy a duglászsfenyő a múltból ismert, legmagasabb fa, a tiszafa a legnehezebb és a legkeményebb fajú túlevelű fa, a tölgy a legmegbecsültebb lomblevelű fa, vagy a bambusz a legmagasabb lágyszárú, leggyorsabban növekvő növény. Feltárják az egyes növények biológiai jellegzetességeit, természetének és feldolgozásának eljárásait és ami még érdekesebb, a fajokhoz kapcsolódó szimbolikát értelmezve a művelődéstörténetben betöltött szerepüket.

„Különösen ajánljuk fiatal olvasóinknak, hogy később a növények ismerőivé, védelmezőivé és természetőivé váljanak. Sajnos, olyan időben élünk, amikor a természet szenved az ember meg gondolatlan cselekedeteitől, változnak az éghajlati viszonyok, erdők semmisülnek meg, és ritka növényfajok tűnnek el” – mutatnak rá könyvük aktualitására a záróban.

Sz. Zs.

Még mindig az Olvasás Évében

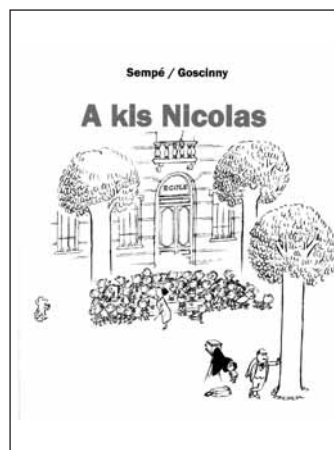
■ Ezekben a hónapokban, hetekben három olyan filmet is vetítenek a mozikban, amelyeknek az alapja valamely ifjúsági regény, vagy a fiatalok (a gyerekek) körében is népszerű mű: a Tolkien trilógiájából, a J. K. Rowling könyvéből készült szuperprodukciók mellett talán szerényen meghúzódni látszik *A szalmabábuk lázadása*, pedig ez szintén olyan műnek az adaptációja, amelyik megítélésem (vagy inkább reményeim?) szerint maradandónak bizonyul a gyerekirodalomban. *Páskándi Géza* azonos című alkotása felfogható történelmi regénynek is, hiszen nagyon is valószínűs történetet mond el az 1851-es esztendőből, remekül érzékelteti a szabadságharc bukását követő dermesztő időszakot. Az író mesélőkedve, fantáziája, stílusa azonban oldja a komor hangulatot, a szellemes párbeszéd és ízletes leírások az izgalmas történettel együtt jelentős műve avatják az ezúttal *Lacza Márta* illusztrációival megjelent írásművet. Az okos és bátor Pennyge Pál és Derelye Borbála, a regény felejthetetlen kiskamasz főhősei az oly sokat emlegetett Történelemmel akarnak találkozni, s mivel az érdemes bábkészítő mester, Hétszáz Jeromos és felesége,

az árvákat istápoló Augusztia roppant titkos megbízatást kap, ez a találkozás létre is jön: hiszen mi más lenne a hétköznapi helytállás, mint a történelem kihívásával való szembesülés. Van e kitűnő regény cselekményének egy másik vonulata is, amely – mondhatni – a legigazibb mesei hagyomány továbbélését, ezáltal a valóság és fikció, a történelem és a fantázia összekapcsolódását valósítja meg példásan.

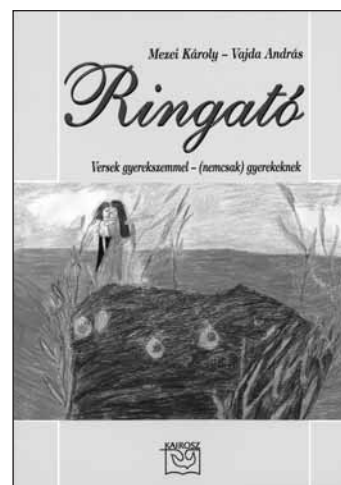
Ha már filmekről volt szó az elején, kétségtelen, hogy *Darren Shan regényes története* is filmre kíváncsok, a hírek szerint a Warner Bros már szerződést is kötött az Amerikát és kis hazánkat ugyancsak meghódító vámpírtörténet megfilmesítésére. A *Rémségek cirkusza*, *A vámpír inasa* és *A vérszipoly* hatáselemei tökéletesen megfelelnek egy kellemes kis thrillernek, bár ebben az esetben nem csekély szerepe van az egyes szám első személyben előadott narrációnak. (Mindhárom kötetet F. Nagy Piroska fordította.)

Mivel nemrég belefogtam, folytattam a Cilike sorozattal való ismerkedést, a *Cilike rövid ruhában* után elolvastam a második kötetet is, amely a *Cilike menyasszony lesz* címet viseli. Ez már aztán komoly dolog! mondhatja az olvasó, csak hogy a mi Ciliként (pardon: „Cilike nagysád!”) még most is az a szeleburdi teremtés, akivel annyi de annyi kalamajka történik sorozatban, mint akármelyik nem túl komoly mai ifjúsági szappanoperában. A kiadó, amely a hajdani könyvsikerrel némi nosztalgiát csempészik változatos olvasmányaink közé, nem véletlenül hivatkozik a sokakat érdekelő tévésorozatok epizódjaira. E regény szerkezete egy az egyben előlegzi a csattanóra és tanulságra kihegyezett epizódokból való filmdramaturgiai építkezést.

Merőben más a stílus, az ábrázolt környezet, és későbbiek a Sempé-Gosciny szerzőpáros *Nicolas-történetei*, amelyekben a mesélő maga a címszereplő kisfiú, alapvetően különbözik az itt megrajzolt gyerekkép, de a sablon, a recept igen emlékeztet Tutsek Anna népszerű művére. Mégis leginkább a *Tanár úr kérem*-mel lehetne rokonítani a francia gyerekirodalom e klasszikus darabját, pontosabban azt az öt kötetből álló sorozatot, amely ma már hiánytalanul olvasható és élvezhető *Bognár Róbert* fordításában. (*A kis Nicolas, Nicolas az iskolában, Nicolas nyaral, Nicolas meg a haverok, Nicolas-nak gondjai vannak.*) A laza, időtlen történetfűzér elbűvölő humorával hat mindenekelőtt, állandó, rosszcsontr szereplőinek csínyein nemcsak a 10 év körüli gyerekek szórakozhatnak nagyon jól. Mint a maradandó gyerekkönyvek többsége, ez is „duplafedelű” könyv, azaz a felnőtt is kézbe veheti, őt is elszórakoztatja, persze némileg más olvas ki belőle, mint a csemetéje, vagy ha felnővéen újraolvassa, másra (is) figyel, mint gyerekként tette. (Biztosan érzékenyebben reagál a felnőttek ironikus ábrázolására. A felnőtt lehet csak „vevő” a mű társadalomkritikájára. Az előző számunkban ismertetett *Kortárs gyerekkönyvekben* természetesen szerepel az író René Goscinny szövegének és a – saját humorát megcsillogtató – Jean Jacques Sempé grafikus képeinek remek elemzése.

Végül de nem utolsósorban hadd hívjam fel olvasóim – gyerekek és felnőttek – figyelmét egy értékes kiadványra, amely a *Fonóka és a Ringató* című rádióműsorok nyomán készült, és abban segít, hogy megtanuljunk „versül”. Mert ahogy a szerzők, *Mezei Károly* és *Vajda András* az előszóban röviden megfogalmazzák a könyv célját, feladatát: „mindenki tanulhat ’versül’. Kis gyakorlással felismerheti a versek építőelemeit, amelyek olyan sokfélék és ’sokszínűek’, mint egy LEGO-készlet téglácskái”. A kötetben szép (részben jól ismert *Petőfi*-, *Szabó Lőrinc*-, *József Attila*- és *Rad-*

nóti-) verseket találunk, utánuk gyerekektől származó (rövid, a kiadáshoz megszerkesztett) mondatokat, érdekes gondolatokat olvashatunk, majd a beszélgetések után egy ’elméleti’ rész következik, ezekben a kis összefoglalások kiemelik azokat a legfontosabb tudnivalókat, amelyek ismerete segít abban, hogy más verseket is jobban megértsünk és szeressünk.

Tutsek Anna: Cilike menyasszony lesz. Holnap Kiadó. 1500 Ft; Sempé - Gosciny: A kis Nicolas. Sík Kiadó. 120 old., 990 Ft; Páskándi Géza: A szalmabábuk lázadása. Nap Kiadó. 278 old., 1848 Ft; Darren Shan regényes története. Harmadik könyv. A vérszipoly. Móra Kiadó. 214 old., 1490 Ft; Mezei Károly - Vajda András: Ringató. Versek gyerekszemmel - (nemcsak) gyerekeknek. Kairosz Kiadó. 184 old., 1600 Ft.

(Cs. A.)

A legnagyobb választék
A LÍRA ÉS LANT RT. BOLTJAIBAN
Internet: www.lira.hu, E-mail: lira@lira.hu

SZAKKÖNYVÁRUHÁZAK
Infotéka Könyvesbolt
1088 Budapest, Rákóczi út 27/b
Telefon/fax: 338-2739
E-mail: infoteka@lira.hu
Iskolacentrum
1051 Budapest, Október 6. u. 9.
Telefon: 332-5595, fax: 311-1876
E-mail: iskolacentrum@lira.hu
Mediprint Orvosi Könyvesbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 17.
Telefon: 317-4948, fax: 484-0023
E-mail: mediprint@lira.hu
Műszaki Könyvárúház
1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9.
Hermész Díjas Könyvesbolt
Telefon: 342-0353, fax: 342-1317
E-mail: muszaki.konyvaruhaz@lira.hu
Technika Könyvesbolt
1114 Budapest, Bartók Béla út 15.
Telefon/fax: 466-7008
E-mail: technika@lira.hu

MINDEN AMI ZENE
Kodály Zoltán Zeneműbolt,
Antikvárium és Hangszerbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Telefon/fax: 317-3347
E-mail: kodaly@lira.hu
Rózsavölgyi és Társa Zeneműbolt
Hermész Díjas zenemű- és könyvesbolt
1052 Budapest, Szervita tér 5.
Telefon: 318-3312, fax: 318-3500
E-mail: rozsavolgyi@lira.hu

KÖNYVESBOLTOK
Apáczai Könyvesbolt
1085 Budapest, József krt. 63.
Telefon: 328-0754, fax: 328-0755
3300 Eger, Bajcsy-Zs. u. 2.
Telefon/fax: 36-517-758
E-mail: eger@lira.hu
9021 Győr, Arany János u. 3.
Telefon/fax: 96-319-760
E-mail: gyor@lira.hu
Műszak Könyvesbolt
6800 Hódmezővásárhely, Szeffű u. 8.
Telefon: 62-239-336
Arany Babel Könyvesbolt
6000 Kecskemét, Arany János u. 10.
Telefon: 76-417-517, fax: 76-505-233
E-mail: babel@axelero.hu

Kódex Könyvesbolt
7300 Komló, Városház tér 7.
Telefon/fax: 72-482-859
3530 Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 2-4.
Szinva Bevásárlóközpont
Telefon/fax: 46-509-513, 46-509-514
E-mail: szinva@lira.hu
5900 Orosháza, Győry Vilmos tér 1.
Telefon: 68-473-315, fax: 68-418-112
5540 Szarvas, Kossuth u. 21/2.
Telefon: 66-214-937
Garay Könyvesbolt
7100 Szekszárd, Garay tér 14.
Telefon/fax: 06-74-413-469
2000 Szentendre, Fő tér 5.
Telefon/fax: 26-311-245
E-mail: szentendre@lira.hu
Babilon Könyvesház
6600 Szentes, Kossuth u. 11.
Telefon/fax: 63-318-673
KO Könyvesbolt
9700 Szombathely, Foghíj 3.
Telefon: 94-505-855, fax: 94-505-854
E-mail: info@ko.hu

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZAK
1072 Budapest, Rákóczi út 14.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon: 268-1103,
fax: 267-9789
E-mail: fokusz.budapest@lira.hu
4026 Debrecen
Hunyadi u. 8-10.
Hermész Díjas Könyvesbolt
Telefon: 52/ 322-237
Fax: 52/416-091
E-mail: fokusz.debrecen@lira.hu
3530 Miskolc
Széchenyi u. 7.
Telefon/fax: 46/348-496
E-mail: fokusz.miskolc@lira.hu
7621 Pécs
Jókai u. 25.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon: 72/312-835,
fax: 72/314-988
E-mail: fokusz.pecs@lira.hu
6720 Szeged
Tisza L. krt. 34.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon/fax: 62/420-624
E-mail: fokusz.szeged@lira.hu

www.fokuszonline.hu

A K.U.K. KÖNYVKIADÓ 2001. ÉVI KARÁCSONYI SORSOLÁSÁN Fondü-készletet nyert: Hubert István 7030 Paks, kétszemélyes soproni hétvégét nyert: Fritz Mihályné 1188 Bp., Kölcsey u. CD-ROM-ot nyertek: Szabó Árpádné 8163 Csajág, Széki Lászlóné 1165 Bp., Demeter u., Dr. Adler Péterné 4032 Debrecen, Bánszki Julianna 4413 Nyíregyháza, Kozár Lászlóné 7570 Barcs. Számítógépes egérgpadot nyertek: Hajnal Ferenc 5200 Törökszentmiklós, Turcsányi Károlyné 2523 Sárísáp, Gáspár Sándorné 8244 Dörgicse. Könyvet nyertek: Elek Gizella 6727 Szeged, Kiss Gábor 6440 Jánoshalma, Kerti Lajosné 6320 Solt, Oszlászki Gyuláné 1191 Bp., Kazinczy u., Németh János 2500 Esztergom.

A nyereményeket postázzuk!

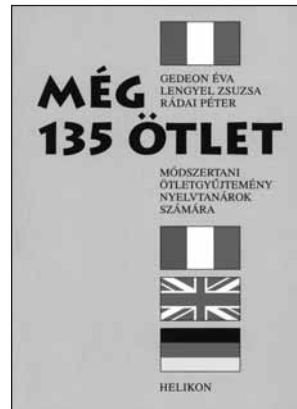

A Helikon Kiadó ajánlata

HELIKON NYELVISKOLA
ÚJRA KAPHATÓ

Még 135 ötlet

Módszertani ötletgyűjtemény
nyelvtanárak számára.
Társasjátékok – Beszéd-
és íráskészség fejlesztése –
Képes feladatok
1400 Ft

High Time-B

Felkészítő a felsőfokú angol
nyelvvizsga írásbeli feladataira.
Feleletválasztós tesztek, fordítási
és szövegértési gyakorlatok
1680 Ft

A könyv megrendelhető a Helikon Kiadónál (1053 Budapest, Papnövelde utca 8.),
telefonon Borbíró Zsókanál és/vagy Varga Istvánnál
a 317-4987-es számon, vagy a 317-4967-es faxon, valamint megvásárolható
a Helikon Könyvesházban: Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37.

Bér-Tár Bt.

- nyomdai szállítmányok fogadása, mennyiségi és minőségi átvétele, raktározás
- diszpozíciók teljesítése átvételi elismervénnyel
- példányszám szerinti aranyilvántartás
- évenkénti leltárelszámolás
- szállítás
- postázás
- árazás, vonalkódozás
- csomagolás – egységcsomagok, ajándékcsomagolás példányonkénti kézbesítéssel, átvételi elismervénnyel
- vidéki kiadók budapesti készletképviselete

Bér-Tár Bt.

1097 Budapest, Kén u. 1-3.

Tel.: 282-6619

Faragóné Zsákai Ildikó

Megjelent könyvek

2002. január 26. – február 7.

A

A 21. századi kommunikáció új útjai. Tanulmányok. MTA Filozófiai Kutatóint.

ISBN: 963-70-6535-0 fűzött: 2480 Ft

Ács Pál: "Az idő ósága". Történetiség és történetiszemlélet a régi magyar irodalomban. Osiris.

ISBN: 963-389-093-4 fűzött: 1980 Ft

Ádám Sándor: Európa bűne. Ahogy elbántak a magyarokkal. 3. kiad. Magánkiad.

ISBN: 963-440-746-3 fűzött: 1600 Ft

A diszciplínák művelése. 1. Matematika. MTA (Magyarország az ezredfordulón. XIV. Tudománypolitika)

ISBN: 963-508-323-8 fűzött: 100 Ft

A diszciplínák művelése. 2. Orvostudomány. MTA (Magyarország az ezredfordulón. XIV. Tudománypolitika)

ISBN: 963-508-324-6 fűzött: 100 Ft

A diszciplínák művelése. 3. Biológia. MTA (Magyarország az ezredfordulón. XIV. Tudománypolitika)

ISBN: 963-508-325-4 fűzött: 100 Ft

A diszciplínák művelése. 4. Fizika. MTA (Magyarország az ezredfordulón. XIV. Tudománypolitika)

ISBN: 963-508-326-2 fűzött: 100 Ft

A diszciplínák művelése. 5. Kémia. MTA (Magyarország az ezredfordulón. XIV. Tudománypolitika)

ISBN: 963-508-327-0 fűzött: 100 Ft

A diszciplínák művelése. 6. Gazdaságtudományok. MTA. (Magyarország az ezredfordulón. XIV. Tudománypolitika)

ISBN: 963-508-329-7 fűzött: 100 Ft

A diszciplínák művelése. 7. MTA. (Magyarország az ezredfordulón. XIV. Tudománypolitika)

ISBN: 963-508-328-9 fűzött: 100 Ft

A halál színháza. Fantasy antológia. Cherubion. (Cherubion fantasy exkluzív)

ISBN: 963-9346-45-4 kötött: 1498 Ft

A hazai vízgazdálkodás stratégiai kérdései. Bőv., átd. kiad., MTA. (Magyarország az ezredfordulón: stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián. VIII. A víz és vízgazdálkodás helyzete és jövője Magyarországon)

ISBN: 963-508-333-5 fűzött: 1000 Ft

A kutya és a macska betegségei, egészségvédelme. Mezőgazda.

ISBN: 963-9358-33-9 kötött: 3200 Ft

Altermatt, Urs: A katolicizmus és a modern kor. A svájci katolicizmus 19. és 20. századi társadalom- és kultúrtörténete. Osiris.

ISBN: 963-389-041-1 fűzött: 2000 Ft

Andrews, Ted: Az aura érzékelése. Objektíven és intuícióval: egészségesebbek lehetünk, ha erős az auránk. Édesvíz.

ISBN: 963-528-425-X fűzött: 1590 Ft

Arnold, Nick: Haláli nyavalyák. Egmont Hungary. (Rettentő tudomány)

ISBN: 963-627-687-0 fűzött: 798 Ft

Árpási Zoltán: Varga Imre. A gondolat mestere. Kossuth. (Felgyorsult Idő)

ISBN: 963-09-4306-9 fűzött: 1400 Ft

A testnevelés tanítása. Tanári

kézikönyv felső tagozatos pedagógusok számára. Korona. ISBN: 963-9376-25-6 fűzött: 2990 Ft

A tudós, könyvtáralapító, kultúraközvetítő Kultsár István. Komárom–Esztergom M. Önkormányzat: Kernstok K. Műv. Alapítvány. (Castrum könyvek 8.)

ISBN: 963-7190-58-9 fűzött: 1658 Ft

Az én nagy barkácsolókönyvem minden évszakra. A legjobb ötletek kis ezermestereknek. Hollió.

ISBN: 963-9305-8-X kötött: 2890 Ft

B

Babszem Jankó. Tóth. (Magyar népmesék)

ISBN: 963-9269-59-X kötött: 1625 Ft

Bácskai Erika: Fagyhalál Magyarországon. Animula.

ISBN: 963-941-007-1 fűzött: 1200 Ft

Balázs Péter – Balázs László: A sziklakert építése. Kheiron '97.

ISBN: 963-85949-6-9 fűzött: 550 Ft

Bálint Ágnes: Szeleburdi család.

6. kiad. Móra.

ISBN: 963-11-7655-X kötött: 1150 Ft

Balogh Gyula: Bogumil patikája. Magánkiad.

ISBN: 963-86083-2-3 fűzött: 1493 Ft

Banner Zoltán: Haller József. Mentor. (Mentor művészeti monográfiák 4.)

ISBN: 973-599-005-9 kötött: 2100 Ft

Barker, Clive: Korbács. Szukits Kv. kötött: 2790 Ft

Bastian, Hans-Werner: A kertitő. 2. kiad. Cser K. (Csináld magad)

ISBN: 963-9327-81-6 fűzött: 1698 Ft

Bauer Nándorné: Pályázzunk eredményesen! Praktikus taná-

csok közoktatási intézmények és fenntartókí forrástermelő pályázatainak megírásához. MPI. (Önképzés, továbbképzés 2001/1.)

ISBN: 963-8444-99-1 fűzött: 1500 Ft

Benkó Elek: Erdély középkori harangjai és bronz keresztelőmedencéi. Teleki L. Alapítvány – Polis.

ISBN: 963-00-8955-6 973-9267-94-7

kötött: 5850 Ft

Berényi Béla – Szabó Lajos: Növénytermesztés trópusokon, szubtrópusokon. Mezőgazd. Szaktudás K.

ISBN: 963-356-357-7 kötött: 2950 Ft

Bibliai nevek és fogalmak. Evangéliumi K.

ISBN: 963-9209-83-X fűzött: 1200 Ft

Bíró Jenő: Tanulmányok alatti vizsgák az iskolákban. MPI. (Módszertani levelek / Megyei Pedagógiai Intézet 2001/7.)

ISBN: 963-8444-97-5 fűzött: 600 Ft

Bitler, Lois: "Vedd és olvasd!". A Szentírás történetei gyermekek részére. 2. kiad. Evangéliumi K.

ISBN: 963-9209-85-6 fűzött: 900 Ft

Blauner, Peter: A nap hőse. General Press. (Világsikerek)

ISBN: 963-9282-62-6 kötött: 1300 Ft

Borsányi András: A visszacsapás doktrínája. Amerika és a világ lehetséges jövője. Bona-L.

ISBN: 963-00-9388-X fűzött: 2690 Ft

Bradford, Barbara Taylor: Katie diadala. Európa.

ISBN: 963-07-7106-3 fűzött: 1300 Ft

Buda Béla: Az öngyilkosság. Orvosi és társadalomtudományi tanulmányok. 2. bőv. kiad., Animula.

ISBN: 963-408-048-0 fűzött: 1950 Ft

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével.

A Könyvhetet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvhetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

Magyar Könyvgyűjtő

A régi könyvek és az antikvitások kedvelőinek. Megjelent az 1. szám

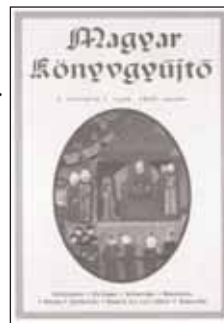
Kizárólag előfizetőknek!

Előfizetési díj 2002. évre (10. szám) 4400 Ft.

Megrendelhető a szerkesztőségben:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41.

Telefon/fax: 466-0703

MEGRENDELÉS

Igen, szeretnék tájékozott lenni a régiségek világában, emiatt megrendelem a Magyar Könyvgyűjtő c. újságot a 2002. évre (10 lapszám) 4400 Ft előfizetési díjért.

Kérem küldjenek belföldi postautalványt és számlát az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV

CÍM

Budai János Géza: Az elnémitott költő. Versek. Alfadatpress. ISBN: 963-8103-30-2 kötött: 1867 Ft

Burján Katalin: Mirc-Morc kapitány kalandjai. Magánkiad. (Igazi mesék 1.) ISBN: 963-440-577-0 fűzött: 1493 Ft

Byron, George Gordon, Lord – Shelley, Percy Bysshe – Keats, John: Byron, Shelley és Keats versei. Európa. (Európa diák-könyvtár) ISBN: 963-07-7105-5 fűzött: 680 Ft

C

Currie James B.: Angyalok. Amit a Biblia róluk tanít. Evangéliumi K. ISBN: 963-9209-81-3 fűzött: 450 Ft

Czigány Ildikó: Kutyaszívvel. Állattörténetek, természetnevelőlák. Papyrus Book. ISBN: 963-9263-09-5 fűzött: 1350 Ft

Cs

Csajághy György: A magyar őstörténet egyes zenei emlékeiről. Három tanulmány. M. Östört. Kut. és K. (Turán Könyvek 1.) ISBN: 963-86084-4-7 fűzött: 1200 Ft

Csigás Gábor: Holdak és vándorok. Árkádia: Szukits Kv.: Valhalla Páholy. ISBN: 963-9238-39-2 kötött: 2490 Ft

Csorba Csaba: Regényes váraink. M. Kvk. ISBN: 963-547-565-9 kötött: 3500 Ft

D

Deforges, Régine: A pokol körei. Regény: 1942–1944. M. Kvk. ISBN: 963-547-586-1 kötött: 1650 Ft

Dési Imre – Nagy Imre: Informaticai fogalmak kisszótára. [A-Zs]. Korona. ISBN: 963-9376-16-7 fűzött: 1990 Ft

Disney, Walt: Szörny Rt. Egmont Hungary. (Klasszikus Walt Disney mesék 34.) ISBN: 963-627-689-7 kötött: 2145 Ft

Dusza Árpád: Turbo Pascal 6.0 az alapokról. APC Stúdió. ISBN: 963-9135-01-1 fűzött: 1067 Ft

E

Ellis, Bret Easton: Amerikai Psycho. Európa. ISBN: 963-07-7095-4 fűzött: 1700 Ft

Emlősök: A csoport törvényei. M. Kvk. (A természet története) ISBN: 963-547-566-7 kötött: 3480 Ft

Erdélyi Margit: Német nyelv-könyv. Úton a nyelvvizsgálóhoz. Anno. ISBN: 963-9199-37-0 fűzött: 625 Ft

Erdős István: Messze kéklík a Duna. Történeti esszéregény egy XIX. századi cigányprímás, Rácz Pali életéről. Alma Graf. Stúdió és K. ISBN: 963-00-6982-2 fűzött: 1800 Ft

Érzelmek és szenvedélyek. Híres idézetek, gondolatok. Sprinter Kvk. ISBN: 963-9394-66-1 fűzött: 399 Ft

Európa [CD-ROM]. Budapest, Informania Digitalmedia. (Mag-

gellan digitális térképek) 7000 Ft

Evangéliumi beszélő képek. Bőv. átd. kiad. Evangéliumi K. ISBN: 963-9209-71-6 fűzött: 1200 Ft

Evolúció és megismerés. A 9. magyar kognitív tudományi konferencia előadásai. Typotex. (Az evolúciós gondolat) ISBN: 963-9326-27-5 fűzött: 2500 Ft

F

Falcsik Mária – Száray Miklós: Mikor, hol, hogyan és miért történt Magyarországon? Reader's Digest válogatás. Reader's Digest K. ISBN: 963-8475-54-4 kötött: 6990 Ft

Farkas Attila Márton: Az alkímia eredete és misztériuma. Balassi. (Arbor könyvek) ISBN: 963-506-443-8 fűzött: 1800 Ft

Farkas Csaba: Bevezetés a Windows és Office XP használatába. Windows 2000 Professional, Windows XP, Word 2002, Outlook 2002, Excel 2002, Power Point 2002, elméleti ismeretek. Jedlik Oktatási Stúdió. ISBN: 963-00-8822-3 fűzött: 1980 Ft

Fási Katalin: Szépségápolás otthon. Sprinter Kvk. ISBN: 963-9394-67-X fűzött: 399 Ft

Fehér Bence: Latin nyelv-könyv. A hat- és nyolcosztályos gimnázium 1. osztálya számára. Holnap. ISBN: 963-346-461-7 fűzött: 1200 Ft

Fodor Béla: Hősök tere. Képes tértörténet: Illustrierte Geschichte eines Platzes. Hermine-mező Polgári Köre: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (Budapest). Budapest Gyűjtemény. ISBN: 963-00-8317-5 kötött: 1890 Ft

Follett, Ken: Vadmacskák. Gabo. ISBN: 963-9421-01-4 kötött: 1990 Ft

Frank, Anne: Anne Frank naplója. 1942. június 12. – 1944. augusztus 1. 2. kiad. Park. ISBN: 963-530-521-4 fűzött: 1450 Ft

Freud, Sigmund – Ferenczi Sándor: Levelezés 1/2 köt. 1912–1914. Thalassa Alapítvány. ISBN: 963-85809-9-2 kötött: 4200 Ft

G

Gabnai Katalin: Drámajátékok. Bevezetés a drámapedagógiába. 5. bőv. kiad. Helikon. (Helikon universitas Színházstudomány) ISBN: 963-208-753-4 kötött: 2280 Ft

Gechter János: Hungarian pronunciation practice for beginners. HM Zrínyi. (Self study series) ISBN: 963-440-530-4 fűzött: 1867 Ft

Gömör Béla: Kis fotótéka. Portrék egy gyűjteményből. GMR Reklámügynökség. ISBN: 963-00-8318-3 kötött: 2400 Ft

Gömör-kódex, 1516. A nyelvemlék hasonmása és betűhű átírata bevezetéssel és jegyzetekkel. MTA Nyelvtud. Int. (Régi magyar kódexek 26. sz.) ISBN: 963-9074-27-6 kötött: 2940 Ft

Grey, Anthony: Sattarani, a gyűlölet istene. Pallas Antikvárium. ISBN: 963-9117-67-6 fűzött: 998 Ft

Griffin, W. E. B.: A háború katonái... 4. Ezredesek. Bastei Budapest. ISBN: 963-296-518-3 kötött: 2278 Ft

H

Hamar Csaba – Kiss András – Orosz László – Schneider Ferenc: Hálózatok és az Internet. felhasználói szemmel. 5. jav. kiad. APC Stúdió. ISBN: 963-9135-10-0 fűzött: 773 Ft

Harangozó Márta: Varga Imre műhelyében, 1990–2001. Argumentum: ASPY Stúdió. ISBN: 963-446-184-0 kötött: 4900 Ft

Hartay Csaba: Az idegen irány. Barbaricum Kvműhely. ISBN: 963-9145-19-X fűzött: 700 Ft

Hartman Mátyas – Bozsik András – Percze Attila: Környezetvédelem – Mit tehet a mezőgazda? Mezőgazd. Szaktudás K. ISBN: 963-356-354-2 kötött: 980 Ft

Hawking, Stephen W. – Penrose, Roger: A tér és az idő természet. Talentum. ISBN: 963-645-023-4 kötött: 1990 Ft

Higgins, Tom: Időzítés. Gabo. ISBN: 963-9237-98-1 kötött: 1690 Ft

Holczer József – Benkovicz Viktor: A Windows 2000 Server. Internet és Intranet. JOS. ISBN: 963-00-9338-3 fűzött: 1980 Ft

Holt, Victoria: A királyné vallo-mása. Marie Antoinette regényes önéletrajza. I.P.C. Kv. (I.P.C. könyvek) ISBN: 963-635-220-8 fűzött: 1200 Ft

Horváth Gábor: A végítélet gyermeke. Cherubion. (Halálosztó 2029) ISBN: 963-9346-44-6 fűzött: 898 Ft

Hovanyecz László: Csányi Vilmos. A zselémpás ember. Kossuth. (Felgyorsult Idő) ISBN: 963-09-4286-0 fűzött: 1400 Ft

Hubai László: 2. köt. Választóke-rületi adattár. Napvilág. ISBN: 963-9082-76-7 kötött:

Hubai László: 3. köt. A magyar-orzági települések választási adatai. Napvilág. ISBN: 963-9082-77-5 kötött:

Hubai László: Magyarország XX. századi választási atlasza, 1920–2000. 1. köt. A választások története és politikai geográfája. Napvilág, ISBN: 963-9082-75-9 kötött: 13 500 Ft

Hulladékok a mezőgazdaságban, az erdészetben, a gyümölcsösben és a szőlészetben. Mezőgazd. Szaktudás K. ISBN: 963-356-351-8 kötött: 980 Ft

Hunyady Sándor: Szerelmes unokatestvérek. Kisregény és elbeszélések. K.u.K. K. (Unikum könyvek) ISBN: 963-9384-13-5 kötött: 1300 Ft

I

Isten a szeretet. Válogatás Szent Maximosz hitvalló műveiből. Jel. (Ókeresztény Öröksé-

günk) ISBN: 963-9318-26-4 fűzött: 970 Ft

Ivány Károly – Kismányoky Tamás – Ragasits István: Növénytermesztés. 3. átd. kiad. Mezőgazda. ISBN: 963-9358-28-2 kötött: 2900 Ft

Ízek a világból. Egytálételek: Reader's Digest válogatás. Reader's Digest K. ISBN: 963-8475-08-0 kötött: 5490 Ft

J

Jackson, Robert: Kriegsmarine. A német haditengerészet képes története a II. világháborúban. Hajja. (20. századi hadtörténet) ISBN: 963-9329-35-5 kötött: 3200 Ft

Jáki Szaniszló: Eszközadta üzenet. Értekezés az igazságról. Jel. ISBN: 963-9318-25-6 fűzött: 1100 Ft

Janikovszky Éva: Mosolyogni tessék! 4. kiad. Móra. ISBN: 963-11-7656-8 kötött: 1280 Ft

Jókai Mór: Az arany ember. Akkord. (Talentum diákkönyvtár) ISBN: 963-645-038-2 fűzött: 698 Ft

Juhász István: Ilka. Egy diadalmas életpálya állomásai zenével, énekkel, táncsal három felvonásban, utójátékkal: játszódik a Primadonna életének színpadán az 1870-es évek közepétől az 1920-as évekig. K.u.K. K. ISBN: 963-9384-14-3 fűzött: 800 Ft

K

Karácsony István: Természetes fogamzásgátlás. Sprinter Kvk. ISBN: 963-9394-68-8 fűzött: 399 Ft

Kästner, Erich: A két Lotti. 20. kiad. Móra. ISBN: 963-11-7653-3 kötött: 950 Ft

Kemenesi Zsuzsanna: Magánbeszéd. Városháza. (Csak képek) ISBN: 963-9170-41-0 kötött: 800 Ft

Kenrick, Donald – Puxon, Grat-tan: Cigányok a horogkereszt alatt. Pont. (Interface sorozat 8.) ISBN: 963-9312-39-8 fűzött: 1460 Ft

Kézdi László: Aranyász mester-ség. 170 fényképpel, 4 nyelven egy ősi mesterség nyomában. Magánkiad. ISBN: 963-440-617-3 kötött: 4106 Ft

Kiss András: Windows alapok iskolásoknak. Operációs rendszer feladatok és megoldásai grafikus felületen Windows '95, '98, '2000 és NT 4.0. APC Stúdió. ISBN: 963-9135-35-6 fűzött: 933 Ft

Klavan, Andrew: Ne szólj száj. Gabo. ISBN: 963-9421-05-7 fűzött: 1490 Ft

Kodolányi János – Szabó Lőrinc – Szabó Lőrincné Mikes Klára: Ne panaszkod a magányod! Kodolányi János levelezése Szabó Lőrincsel és Szabó Lőrincné Mikes Klárával, 1948–1957. Argumentum. ISBN: 963-446-190-5 fűzött: 2700 Ft

Kölcsey Ferenc: Versek és versfordítások. Kritikai kiad. Univer-

sitas. (Kölcsey Ferenc minden munkái)

ISBN: 963-9104-60-4 kötött: 2800 Ft

Kónya Katalin: Orbán vagy Medgyessy? Mit üzennek a csillagok. UV Press K.

ISBN: 963-00-9465-7 fűzött: 1475 Ft

Korán, A Korán világa. 4. jav. kiad. Helikon.

ISBN: 963-208-750-X kötött: 5200 Ft

Kósáné Oláh Júlia – Küfmann, Evelyn: Besinnlich durch das ganze Jahr. Das "andere" Le-sebuch mit literarisch-ästhetischen und religiösen Texten. 1. Band. Möbius Print.

ISBN: 963-00-6843-5 fűzött:

Kósáné Oláh Júlia – Küfmann, Evelyn: Besinnlich durch das ganze Jahr. Das "andere" Le-sebuch mit literarisch-ästhetischen und religiösen Texten. 2. Band. Möbius Print.

ISBN: 963-00-6844-3 fűzött:

Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk. Nevelépszichológiai módszerek az óvodában. Okker.

ISBN: 963-9228-51-6 fűzött: 2200 Ft

Kulcsár Kálmán: Nyugatról keletre. Útirajzok a két Amerikáról, Ázsiáról és Afrikáról. Balassi.

ISBN: 963-506-429-2 fűzött: 2000 Ft

Kundera, Milan: Aazonosság. Európa.

ISBN: 963-07-7112-8 kötött: 1100 Ft

Kupa László: Szociológia, szociálpolitika, szociális munka. Válogatott tanulmányok. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Szociológiai és Szociálpolitikai Tanszék.

ISBN: 963-641-844-6 fűzött: 1667 Ft

Küssner-Neubert, Andrea: Tarkabarka gyerekvilág. Ablakképek színes papírból. Holló. (Holló barkácskönyvek)

ISBN: 963-9388-25-4 fűzött: 690 Ft

L

Lederer Emma: Egyetemes művelődéstörténet. Repr. kiad. Holnap.

ISBN: 963-346-320-3 kötött: 2200 Ft

Lorayne, Harry: A szellemi erő titkai. Az ön tökéletes, tömör és teljes körű útmutatója. Kinizsi K. (Mindentudó kézikönyv)

ISBN: 963-9160-30-X fűzött: 1590 Ft

M

MacDonald, Alan: Oliver Cromwell szőröstül, bőrostül. Egmont Hungary. (Rémhíresek)

ISBN: 963-627-688-9 fűzött: 898 Ft

Magyarország és Budapest [CD-ROM]. Informania Digitalmedia. (Magellan digitális térképek)

5000 Ft

Magyar szókincstár. Rokon értelmű szavak, szólások és el-lentétek szótára. 6. kiad. Tinta: Radnóthy.

ISBN: 963-9372-17-X [hibás ISBN

963-85622-2-6] kötött: 4950 Ft

Majdán János: Modernizáció – vasút – társadalom. Tanulmányok a vasútépítések hatásáról a XIX.–XX. században. ISZE.

ISBN: 963-641-856-X fűzött: 1667 Ft

Makovics János: Átélhető szabadság. Novellák. Uránusz.

ISBN: 963-9304-40-9 fűzött: 1493 Ft

Márai Sándor: Napló, 1984–1989. Helikon. (Márai Sándor művei)

ISBN: 963-208-773-9 kötött: 1380 Ft

Marcinko, Richard – Weisman, John: Alfa kommandó. J.LX.

ISBN: 963-305-156-8 fűzött: 1350 Ft

Maren, Fabian: Fonott karkötők. Cser K. (Színes ötletek 2000/10.)

ISBN: 963-9327-05-0 fűzött: 598 Ft

Marsh, Evelyn: Sirokkó. Buda-könyvek: Anuket.

ISBN: 963-829-656-9 fűzött: 849 Ft

Massenkeil, Angelika – Pane-sar, Pammi: Gyertyakészítés viaszporból és -zseléből. Cser K. (Színes ötletek 2000/7.)

ISBN: 963-9003-94-8 fűzött: 598 Ft

Máthé László: Murphy, te édes...? Anno.

ISBN: 963-375-161-6 fűzött: 375 Ft

McNaught, Judith: Whitney, kedvesem. M. Kvkklub.

ISBN: 963-547-575-6 kötött: 2400 Ft

Michalski, Frauke: Húsvéti figurák, díszek. [szabásmintákkal]. 2. kiad. Cser K. (Színes ötletek 2000/1.)

ISBN: 963-9327-87-5 fűzött: 598 Ft

Milne, Alan Alexander: Micimac-kó. 20. kiad. Móra.

ISBN: 963-11-7658-4 kötött: 1250 Ft

Minőség az óvodában. Okker.

ISBN: 963-9228-50-8 fűzött: 2170 Ft

Miskolczi Emese: Ónarkképek. Városháza. (Csak képek)

ISBN: 963-9170-42-9 kötött: 800 Ft

Mit? Mivel? Hogyan? 1111 hasz-nos tanács háziasszonyoknak és férjeknek. Bibliotéka.

ISBN: 963-7795-07-3 fűzött: 300 Ft

Moras, Ingrid: Gyöngyből ké-szült kabalák és talizmánok. Holló. (Holló barkácskönyvek)

ISBN: 963-9388-26-2 fűzött: 690 Ft

Murray, Michael T. – Pizzorno, Joseph E.: Szívbetegeknek ter-mészetgyógyász gyógymódok. Agyi keringési elégtelenség, magasvérnyomás, vérszegénység, visszértágulat. Józsoveg Műhely. (Családi zsebkönyvtár)

ISBN: 963-9134-59-7 fűzött: 1250 Ft

N

Nemere István: Holdösvény.

(Reinkarnációs kalandregény). Media Nox.

ISBN: 963-86-171-79 fűzött: 1200 Ft

Nemere István: Kémvadászok. [2.] Csapda a szigeten. Puedlo.

ISBN: 963-86052-3-5 fűzött: 550 Ft

Nemere István: Mussolini élete. Anno.

ISBN: 963-375-034-2 fűzött: 600 Ft

Németh Amadé: Operakalauz – másként. Gyermeknek, fiataloknak és minden érdeklődőnek. Anno.

ISBN: 963-375-115-2 fűzött: 450 Ft

Ny

Nyakasné Tátrai Judit: Szállít-mányozás. 1. M. Közl. K. 2. jav. kiad.

ISBN: 963-86111-1-1 fűzött: 2800 Ft

Nyerges Julianna: Kis olasz nyelvtan. Anno.

ISBN: 963-9066-90-7 [hibás ISBN

963-9066-62-3] fűzött: 425 Ft

Nyerges Julianna: Olasz nyelvi tesztek. Anno.

ISBN: 963-375-109-8 fűzött: 475 Ft

O

Obert, Michael: Perzsia. Kultúra és művészet Kelet és Nyugat határán. M. Kvkklub.

ISBN: 963-547-548-8 kötött: 3900 Ft

Oldstone Michael B. A.: Vírus-vadászok. Typotex.

ISBN: 963-9326-18-6 fűzött: 1750 Ft

Ortega y Gasset, José: A tömegek lázadása. Farkas L. I.

ISBN: 963-7310-86-X fűzött: 1600 Ft

Ö

Önkormányzatok, polgármesterek és jegyzők könyve, 2000. Four Color.

ISBN: 963-03-9786-2 fűzött: 4500 Ft

P

Párhuzamos dimenziók. Válo-gatás a Szabadpart on-line folyóirat írásaiból, 1998–1999. Kodolányi Főisk. (Kodolányi fű-zetek 10.)

ISBN: 963-00-4993-7 fűzött: 600 Ft

Pataki Ferenc: Élettörténet és identitás. Osiris.

ISBN: 963-389-176-0 fűzött: 2500 Ft

Pelevin, Viktor: Az agyag gép-puska. Európa.

ISBN: 963-07-7100-4 kötött: 2200 Ft

Perfect unió szótár [CD-ROM]. [Angol, német, olasz, francia gyorsfordító és szótanító CD-ROM]: interaktív multimédia. Informania Digitalmedia. 9000 Ft

Pitz-Thissen, Hiltrud: Tiffany ha-tású minták üvegre, kerámiára. Cser K. (Színes ötletek 2001/17.)

ISBN: 963-9327-17-4 fűzött: 598 Ft

Pollhamer Ernőné: Táplálkoz-

zunk egészségesebben, gabo-na alapú termékekkel. Szaktu-dás K.

ISBN: 963-86170-1-2 kötött: 1450 Ft

Pomogáts Béla: Műhely Erdély-ben. Tanulmányok és kritikák. Közdk.

ISBN: 963-552-361-0 fűzött: 1176 Ft

Pontiggia, Giuseppe: Kétszer születni. Athenaeum 2000.

ISBN: 963-9261-70-X kötött: 1990 Ft

Prohászka László: Lengyel em-lékek. Városháza. (A mi Buda-pestünk)

ISBN: 963-9170-37-2 fűzött: 250 Ft

Prohászka László: Polish monu-ments. City Hall. (Our Buda-pest)

ISBN: 963-9170-37-2 fűzött: 350 Ft

Prohászka László: Polskie pa-matki. Ogólnokrajowy Samor-zid Mniejszości Polskiej na Węgrzech. (W Budapeszcie)

ISBN: 963-00-9088-0 fűzött: 700 Ft

Puskás László: A hely, ahol állsz, szent föld. 2. kiad. Don Bosco.

ISBN: 963-8456-86-8 kötött: 3000 Ft

Q

Quinn, Charize O': Kristálypira-mis. K.u.K. K.

ISBN: 963-9384-11-9 fűzött: 1200 Ft

R

Ribáry Ferenc: Az ókor történe-te. 2. köt. Görögország és Ma-cedónia története. Repr. kiad. Laude.

ISBN: 963-9066-63-X fűzött: 1200 Ft

Rideg Enikő Alexandra: Cicavi-lágban élek. Rajzok, mesék, dalok, igaz történetek naplója. Barbaricum Kvműhely.

ISBN: 963-9145-18-1 fűzött: 700 Ft

Rideg Sándor: Indul a bakter-ház. Falukv.-Ciceró.

ISBN: 963-539-355-5 fűzött: 850 Ft

Roberts, Nora: Időtlen szerelem. Gabo.

ISBN: 963-9421-02-2 fűzött: 1190 Ft

Romantika: világkép, művészet, irodalom. Osiris. (Osiris tan-könyvek)

ISBN: 963-389-094-2 fűzött: 2800 Ft

Rózsa Gyuláné: Közhasznú szervezetek, alapítványok, egyesületek, gazdálkodása és beszámolója 2001-ben. MKIK Szolgáltató Kht.

ISBN: 963-00-8827-4 fűzött: 4853 Ft

S

Saint-Exupéry, Antoine de: Éj-szakai repülés. Négy regény. Európa.

ISBN: 963-07-7109-8 kötött: 2200 Ft

Salat Levente: Etnopolitika. A konfliktustól a méltányosságig: az autentikus kisebbségi lét normatív alapjai. Mentor.

webconsult

<http://www.webconsult.hu>

► Arculattervezés, Interaktív honlapok készítése, ►
► Internetes alkalmazásfejlesztés, Elektronikus kereskedelem ►
► Szaktanácsadás ►

Telefon: 432-9435, 432-9436, 261-2160

ISBN: 973-599-002-4 fűzött: 1680 Ft
Salten, Felix: Bambi. 13. kiad. Móra.
 ISBN: 963-11-7654-1 kötött: 980 Ft
Scarry, Richard: Tesz-vesz Város. Lilliput: Gulliver.
 ISBN: 963-7839-91-7 kötött: 1490 Ft
Schmidtné Holló Erzsébet: Babonások és kártyavetők kézikönyve. Alexandra.
 ISBN: 963-367-941-9 fűzött: 1690 Ft
Schmoeckel, Peter: Klasszikus kóktélok. A legjobb receptek a világ italválasztékából. 3. kiad. M. Kvk.klub.
 ISBN: 963-547-592-6 kötött: 1750 Ft
Schneider Ferenc – Kiss András: Windows Word Internet. Alapok az alkalmazáshoz. APC Stúdió.
 ISBN: 963-9135-52-6 fűzött: 1067 Ft
Schneider, @sa: A tizenegyedik parancsolat. Kossuth.
 ISBN: 963-09-4305-0 fűzött: 1500 Ft
Sedelmaier, Wolfgang: Nagy búvárkalauz. 4000 merülőbázis és a világ legszebb helyei. M. Kvk.klub.
 ISBN: 963-547-550-0 fűzött: 4990 Ft
Seibel, Hiltrud: Bűbajos figurák, díszek gyurmából. Holló. (Holló barkácskönyvek)
 ISBN: 963-9388-27-0 fűzött: 690 Ft
Shan, Darren: Darren Shan regényes története. 2. kv. A vámpír inasa. Móra K. (Vámpír könyvek 2.)
 ISBN: 963-11-7636-3 kötött: 1490 Ft
Sichtermann, Barbara – Schwotzer, Guntram: Klasszikus szerelmespárok. Athenaeum 2000.
 ISBN: 963-9261-66-1 kötött: 3980 Ft
Sifikis, Carl: A maffia enciklopédia. Glória Press.
 ISBN: 963-8200-06-7 kötött: 4900 Ft
Sipos Imre: CNC. Computer Numerical Control. [Magánkiad.]. (CNC tanfolyam 1.)
 fűzött: 3334 Ft
Sisa Béla: A Kárpát-medence fatornyai. Múz.falu Baráti Kör.
 ISBN: 963-00-8865-7 kötött: 7467 Ft
Sonkoly Gábor: Erdély városai a XVIII–XIX. században. L' Harmattan. (Atelier füzetek 2.)
 ISBN: 963-86169-4-6 fűzött: 2250 Ft
Sorosy Tamás: A Jugoszlávia elleni légi háború alapvető tapasztalatai. Kodolányi Főisk. (Kodolányi füzetek 11)
 ISBN: 963-00-7740-X fűzött: 600 Ft
Steel, Danielle: Ugrás a sötétbe. Maecenas.
 ISBN: 963-203-051-6 fűzött: 999 Ft
Störig, Hans Joachim: A filozófia világtörténete. Helikon. (Helikon Universitas Filozófia)
 ISBN: 963-208-770-4 kötött: 2990 Ft
Sulyok Mária: Pálmák. Tárógat.
 ISBN: 963-03-4526-9 fűzött: 450 Ft
Suteev, Vladimir Grigor'evic: Vidám mesék. 9. kiad. Móra.
 ISBN: 963-11-7657-5 kötött: 1490 Ft

Sz

Szabó D. Zoltán: Napnyugat felé. Ifjúsági regény a honfoglalás korából. M. Östört. Kut. és K. ("A magyarság keleti gyökerei")

könyvsorozat)
 ISBN: 963-86084-3-9 fűzött: 980 Ft
Szabó László Vilmos – Viszló Levente: A Csákvári-rét rejtélyes madarai. Madártani kutatások a Zámolyi-medencében. Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány.
 ISBN: 963-00-8771-5 fűzött: 1250 Ft
Szadeczky-Kardoss Lajos: Zichy-expedíció, Kaukázus, Közép-Ázsia, 1895. Szadeczky-Kardoss Lajos útinaplója. M. Östört. Kut. és K. ("A magyarság keleti gyökerei") könyvsorozat)
 ISBN: 963-86084-0-4 fűzött: 1700 Ft
Szánthó Imre: Szentendrei pillanatok. Írások egy komódfiókból. Gaján É.
 ISBN: 963-450-843-X kötött: 900 Ft
Szántó Ágnes: Ébredés. Holnap.
 ISBN: 963-346-487-0 fűzött: 790 Ft
Szathmári István: A magyar irodalmi nyelv és stílus kérdései. Kodolányi Főisk. (Kodolányi füzetek 9.)
 ISBN: 963-00-5595-3 fűzött: 600 Ft
Szeghalmyné Ócsai Marianna – Szeghalmy Szilvia: Gyöngyvilág: állatfigurák. Lazi K.
 ISBN: 963-9227-69-2 fűzött: 390 Ft
Szeghalmyné Ócsai Marianna – Szeghalmy Szilvia: Gyöngyvilág: Bálint-naptól húsvétig. Lazi K.
 ISBN: 963-9227-68-4 fűzött: 390 Ft
Szeghalmyné Ócsai Marianna – Szeghalmy Szilvia: Gyöngyvilág: ékszeres. Lazi K.
 ISBN: 963-9227-70-6 fűzött: 390 Ft
Szeghalmyné Ócsai Marianna – Szeghalmy Szilvia: Gyöngyvilág: gyöngyszövés. Lazi K.
 ISBN: 963-9227-71-4 fűzött: 390 Ft
Szent István intelmei. Szent István királynak az erkölcsök tanításáról való könyve Szent Imre herceghez: a bécsi császári palota Könyvesházának XV. századbeli kézzel írott törvénykönyvéből. [Igaz Zöld Levelek].
 ISBN: 963-00-3679-7 fűzött: 783 Ft
Szepes Mária: Aranykor. Plátói világhajnal: egyetemes meditációk (borítócím). Édesvíz.
 ISBN: 963-528-548-5 kötött: 1690 Ft
Szerémy Szabolcs: A teljesség töredékei. Amikor az Ég a hegyre húz...: Hegymászónapló 1997–2000. Magánkiad.
 ISBN: 963-640-662-6 fűzött: 1250,- Ft
Szeretetről, szerelemlről. Híres idézetek, gondolatok. Sprinter Kvk.
 ISBN: 963-9394-65-3 fűzött: 399 Ft
Szilágyi Erzsébet: A film, a rádió, és a televízió a kutatások tükrében. Válogatott tanulmányok. Kodolányi Főisk.
 ISBN: 963-00-6031-0 fűzött: 2000 Ft
Szinák János – Volosz György: A csodálatos német dog. Gazda.
 ISBN: 963-7445-41-2 kötött: 5500 Ft
Szodfridt István: Nyártermesztés. Mezőgazd. Szaktudás K.
 ISBN: 963-356-356-9 kötött: 980 Ft
Szöllősy Kálmán: Életképek. Vá-

rosháza. (Csak képek)
 ISBN: 963-9170-40-2 kötött: 800 Ft

T

Thiery Árpád: Az örökség legendája. Ecobitron Bt.
 ISBN: 963-04-9328-4 fűzött: 350 Ft
Toffler, Alvin: A harmadik hullám. Typotex. (Információs társadalom A-tól Z-ig sorozat)
 ISBN: 963-9326-21-6 kötött: 3160 Ft
Tolkien, John Ronald Reuel: A Gyűrű keresése. Szukits.
 ISBN: 963-9393-87-8 kötött: 2590 Ft
Töreky Ferenc: Fiatalok, szerelem, szex. [Magánkiad.].
 ISBN: 963-440-408-1 fűzött: 1650 Ft
Tótfalusi István: Kiejtési szótár. Alter-Natív.
 ISBN: 963-9189-07-3 kötött: 850 Ft
Tótfalusi István: Kis magyar nyelvklínika. Anno.
 ISBN: 963-9199-70-2 kötött: 975 Ft
Tóth Dezső: Dáka iskolatörténete. Veszprém [IDáka], Szülőföld Baráti Kör. (Dákai füzetek 8.)
 ISBN: 963-00-6840-0 fűzött: 747 Ft
Tóth Erika Katalin: Ünnepi ételünk. Bor a szakácsművészetben. Igazi Zöld L.
 ISBN: 963-00-9129-1 fűzött: 2613 Ft
Tóth Norbert: Terra Mithica. A legendák földje: regény a Káosz Világán. Cherubion. (Osiris könyvek)
 ISBN: 963-9346-43-8 fűzött: 998 Ft
Turow, Scott: Beismerő vallo-más. Gabo.
 ISBN: 963-9237-79-5 kötött: 1990 Ft

V

Valkeapää, Niils-Aslak: Nap, Édesapám. Mentor. (Minoritátes mundi 5.)
 ISBN: 973-599-001-6 fűzött: 1064 Ft
Varga Imre: Sziklák arca a tűzben. Bőjtök könyve. Barbaricum Kvműhely.
 ISBN: 963-9145-21-1 fűzött: 1500 Ft
Várnai Ferenc: Nem hallgathatok tovább... Egy újságíró vallomása. Kontúr Kiad.szerv. Bt.
 ISBN: 963-00-9440-1 fűzött: 1140 Ft
Varnusz Egon: Lajos Portisch. Mr. hungarian chess: a XX. század legnagyobb magyar sakkozójának életútja: 170 válogatott játszma. Máyer.
 ISBN: 963-86087-2-2 fűzött: 2100 Ft

Varró Aladár Béla: Gyógynövények gyógyhatásai. Növényi gyógyszerek: hazai gyógynövényeink ismertetése, gyűjtésük módja és felhasználásuk a mindennapi életben az egészség szolgálatában. Black & White K.: Pallas Antikvárium.
 ISBN: 963-9117-02-1 kötött: 1250 Ft
Veregyházi Béla: Amerika felfedezése lexikon. 1492–1600. Anno.
 ISBN: 963-9066-39-7 fűzött: 400 Ft

W

Warburton, Nigel: Bevezetés a filozófiába. 3. bőv. kiad. Kossuth.
 ISBN: 963-09-4151-1 kötött: 1980 Ft
Warner, Janine – Vachier, Paul: Dreamweaver 4. Kossuth. (Dummies könyvek)
 ISBN: 963-09-4310-7 fűzött: 3600 Ft
Wass Albert: Hűség bilincsében. Elbeszélések, novellák, káro-latok, emlékezések, 1928–1938. Mentor. (Wass Albert életmű-sorozat)
 ISBN: 973-599-014-8 fűzött: 1260 Ft
Weaver, Andrea: Társasjáték. Holnap.
 ISBN: 963-346-464-1 fűzött: 1500 Ft
Weiss, Brian Leslie: A Mesterek üzenetei. M. Kvk.klub.
 ISBN: 963-547-574-8 kötött: 1990 Ft
Who's who: Ezeréves Magyarország. Ki kicsoda a Történelemben?: Aba Amádétól Zsigmond királyig: 800 híres ember a magyar történelemből. Bőv. és átd. kiad. Anno.
 ISBN: 963-9199-13-3 fűzött: 700 Ft
1111 találós kérdés. 8. bőv. kiad. Anno.
 ISBN: 963-9066-77-X kötött: 850 Ft

Az összeállítás a Könyvtárel-látó Közhasznú Társaság in-formációs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárel-látó már felaján-lotta megvásárlásra a könyv-táraknak, ill. megrendelhetők a társaság home lapján (www.kello.hu).

A HUNGAROVOX KIADÓ AJÁNLATA

Madarász Imre:
AZ ÉRZÉKEK IRODALMA
 Erotográfia és pornográfia az olasz irodalomban (tanulmányok)
 1400 Ft

Szappanos Gábor:
SZÁRAZBABÓDI DEKAMERON
 (novellák)
 990 Ft

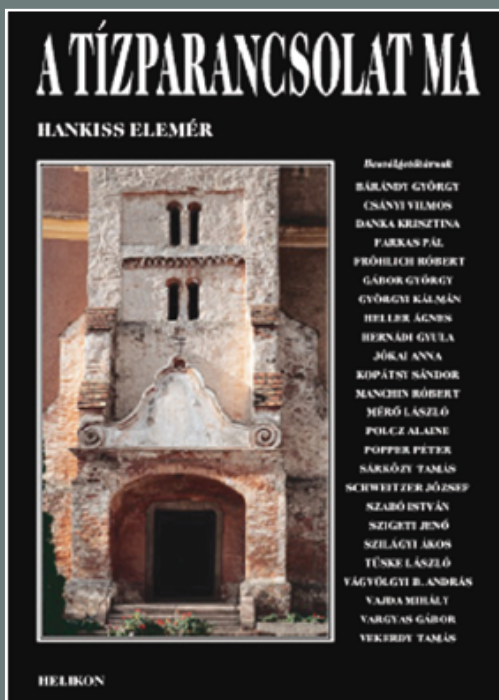

Hungarovox Kiadó
 1137 Bp., Radnóti Miklós u. 11. ♦ Telefon/fax: 340-0859

A Helikon Kiadó ajánlata

Érvényesek-e és mit jelentenek ma a parancsolatok hívők és nem hívők számára? Hitek és kételyek, gondolatok és érzelmek, érvek és ellenérvek
2500 Ft

A könyv megrendelhető a Helikon Kiadónál (1053 Budapest, Papnövelde utca 8.), telefonon Borbíró Zsóknánál és/vagy Varga Istvánnál a 317-4987-es számon, vagy a 317-4967-es faxon, valamint megvásárolható a Helikon Könyvesházban: Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37.

ÚJ SOROZAT

ÚJ SOROZAT

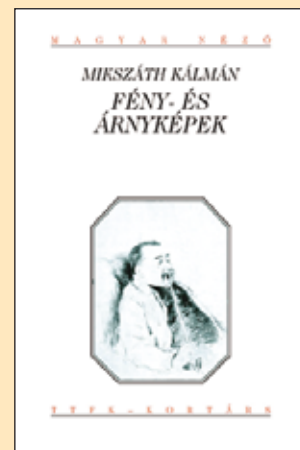
MAGYAR NÉZŐ

A Természet- és Társadalombarát Fejlesztésért Közalapítvány és a Kortárs Kiadó új, évente hat kötettel jelentkező sorozata a nemzeti gondolkodásról ad áttekintést úgy, ahogyan az egyes elmélkedők, politikusok és szepírók a magyarságot gondjaival, sorsával, feladataival együtt látták, de úgy is, ahogyan a közeli-távolibb világot szemlélték.

Februárban jelenik meg:

Schlett István válogatása
212 oldal, 1600 Ft

Alexa Károly válogatása
184 oldal, 1600 Ft

A sorozat kötetei kaphatók a könyvesboltokban, illetve megrendelhetők és megvásárolhatók a **Kortárs Könyvkiadónál**, 1062 Budapest, Bajza u. 18. Telefon/fax: 343-60-82, e-mail: korkiadó@axelero.hu

A KORTÁRS KIADÓ TAVASZI ÚJDONSÁGAI

Kodolányi Gyula:
Tánokban a sötéttel
Összegyűjtött versek a költő 60. születésnapjára.
240 oldal, 1942 Ft

Veress Miklós:
Éjszaka gyűrt atlaszon
Hatvan vers a költő 60. születésnapjára.
160 oldal, 1700 Ft

Márciusban jelenik meg:

Géczi János: A visszavont tekintet
Versek és képversek. 120 oldal, 1500 Ft

Illyés Gyula: Petőfi Sándor
600 oldal, keménytáblás, 2500 Ft

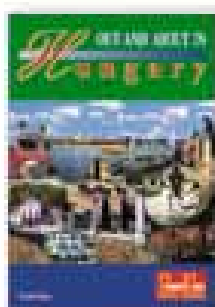
Péterfy Jenő zenekritikái, 1874–1881.
Szöveggondozó: Wilhelm András

A könyvek kaphatók a könyvesboltokban, illetve megrendelhetők és megvásárolhatók a **Kortárs Könyvkiadónál**.

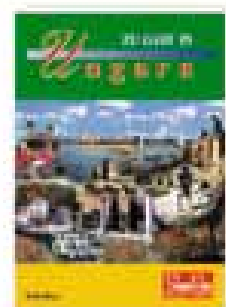
1062 Budapest, Bajza u. 18.
Telefon/fax: 343-60-82, e-mail: korkiadó@axelero.hu

LÁTNIVALÓK Magyarországon

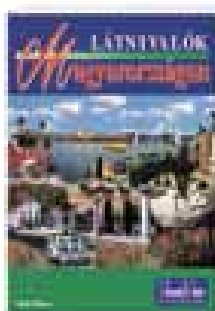
MÁR ANGOLUL ÉS NÉMETÜL IS!

Földmérés: 10 000 kötet
Terjedelm: 960 oldal
Ár: 4990 Ft

Földmérés: 10 000 kötet
Terjedelm: 960 oldal
Ár: 4990 Ft

Ez a könyv a legjobb útutazó, aki ottal a könyvvel indul útnak mindent megtudhat Magyarországról. Ezzel a könyvvel megismerhető és megérthető Magyarország. Ezért ajánljuk magyarnak és idegennek, utazónak és vendégnek, vendéglátónak! Legszébb ajándék Magyarországról!
Ár: 3990 Ft

Megrendelhető: Well-Press Kiadó

3538 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 15. Telefon/faxpostás: (36) 46/501-671
Fax: (36) 46/501-663 E-mail: wellkorig@chello.hu
www.wellpress.hu